

**„POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
W POWIECIE
GOLUBSKO – DOBRZYŃSKIM”
2021 – 2030**

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu – Dobrzyniu

Golub – Dobrzyń, grudzień 2020 r.

Spis treści

I. Wstęp	3
1. Charakterystyka osób z niepełnosprawnościami w powiecie golubsko – dobrzyńskim.....	4
2. Realizacja działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w okresie od 2011 r. do 2020 r.	5
3. Słabe i mocne strony aktualnie funkcjonującej pomocy osobom z niepełnosprawnościami	24
II. Cele strategiczne i operacyjne Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych	26
1. Cel operacyjny nr 1 – Stworzenie bazy danych osób z niepełnosprawnościami	26
2. Cel operacyjny nr 2 – Stworzenie systemu współpracy samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami	29
3. Cel operacyjny nr 3 – Promocja zdrowia w środowisku lokalnym	32
4. Cel operacyjny nr 4 – Wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami	34
5. Cel operacyjny nr 5 – Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji	38
6. Cel operacyjny nr 6 – Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami	41
7. Cel operacyjny nr 7 – Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności, likwidacji barier, czyli tworzenia środowiska przyjaznego dla osób z niepełnosprawnościami	43
8. Cel operacyjny nr 8 – Wspieranie rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością lub dorosłą osobą z niepełnosprawnością	47
9. Cel operacyjny nr 9 – Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	51
10. Cel operacyjny nr 10 – Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	53
III. Monitorowanie i ocena realizacji Programu	55
IV. Podsumowanie	55

I. Wstęp

Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Golubsko - Dobrzyńskim na lata 2021 – 2030 wynika z postanowień art. 35a ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 ze zm.), który wskazuje, że jednym z zadań powiatu jest *„opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych”*.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w powiecie golubsko-dobrzyńskim wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne: Strategię rozwiązywania problemów społecznych w powiecie golubsko-dobrzyńskim na lata 2018-2022 oraz Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy.

Istnieje szereg definicji niepełnosprawności, a sama niepełnosprawność może obejmować wiele ograniczeń funkcjonalnych. Według Światowej Organizacji Zdrowia osobą z niepełnosprawnością nazywamy osobę wymagającą pomocy z zewnątrz, która nie jest w stanie o własnych siłach zaspokoić swoich potrzeb ani optymalnie wchodzić w role społeczne.

Zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność określa się jako *„trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”*.

W przypadku osób z niepełnosprawnościami działania nie powinny ograniczać się jedynie do przyznania świadczeń rehabilitacyjnych, opiekuńczych, leczniczych czy socjalnych, ale należy je bezwzględnie rozszerzyć na sferę życia społecznego czy zawodowego. Różnorodność problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami spowodowała konieczność dokładnego rozeznania i opracowania programu ich rozwiązania.

Celem programu jest podnoszenie wiedzy i świadomości społeczności lokalnej w zakresie postrzegania niepełnosprawności, budowania zintegrowanego systemu pomocy osobom z niepełnosprawnościami, podnoszenia świadomości prawnej osób z niepełnosprawnościami, likwidowania wszelkich barier psychologicznych, społecznych i fizycznych, podjęcia konkretnych działań, wyznaczenia celów na konkretne lata.

Przedstawiony poniżej program jest dokumentem, który zakłada kontynuację kierunków lokalnej polityki na rzecz osób z niepełnosprawnościami, jakie zostały wyznaczone w poprzednim programie na lata 2011-2020 r.

1. Charakterystyka osób z niepełnosprawnościami w powiecie golubsko – dobrzyńskim

Ludność powiatu według stanu na dzień 31.12.2019 r. wynosi 45 018 osób (w tym: 22 725 – kobiety, 22 293 mężczyzn).

Ustalenie dokładnej liczby osób z niepełnosprawnościami jest niemożliwe z powodu braku danych, ich powielanie oraz rozproszenie. Aktualnie żadna z instytucji nie prowadzi statystyk, które zawierałyby ewidencje osób z niepełnosprawnościami. Powyższe ustalenia utrudnia fakt istnienia kilku organów orzeczniczych. Od 1 lipca 2006 r. w Powiatowym Zespole Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Golubiu – Dobrzyniu funkcjonuje Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Osób Niepełnosprawnych, który również nie rozwiązuje globalnie problemu. W oparciu o system jesteśmy w stanie ustalić liczbę dzieci z niepełnosprawnościami w oparciu o wydane orzeczenia.

Szacunkowa liczba osób z niepełnosprawnościami w powiecie wynosi 13,33% na 45 289 mieszkańców (wg informacji uzyskanych z Biura PFRON w Warszawie).

Osoby z niepełnosprawnościami muszą pokonywać wiele barier związanych z dostępem do zatrudnienia, edukacji, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej. Według danych PUP w Golubiu-Dobrzyniu na dzień 30.10.2020 r. w tut. PUP zarejestrowanych było 2109 osób, z czego 54 to osoby z niepełnosprawnościami. Na dzień 30.10.2020 r. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Golubiu-Dobrzyniu wydał 715 orzeczeń o niepełnosprawności, z czego 627 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności było 145, o umiarkowanym – 298 o lekkim – 84, zaś 88 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych (osoby do 16 r.ż.). Poniższa tabela przedstawia liczbę osób zaliczonych do osób niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu z podziałem na gminy:

Gmina	Osoby zaliczone do osób niepełnosprawnych	Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności	razem
Ciechocin	6	38	44
Golub-Dobrzyń Miasto	28	127	155
Golub-Dobrzyń Wieś	23	75	98
Kowalewo Pomorskie	17	95	112
Radomin	8	25	33
Zbójno	6	33	39
ogółem	88	393	481

2.Realizacja działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w okresie od 2011 r. do 2020 r.

I. Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko – Pomorski, Koło Powiatowe w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Plac 1000 – lecia 9:

Realizacja działań:

- uzyskano dofinansowania ze środków PFRON przez członków Koła do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, a także do sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- otrzymano dofinansowania ze środków PFRON w ramach sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych zazwyczaj na wsparcie transportu w ramach organizowanych jednodniowych tematycznych wycieczek po Polsce,
- organizowano spotkania integracyjne pod patronatem Starostwa oraz Burmistrza łączone z obchodami Święta Białej Laski,
- realizowano we współpracy z Okręgiem PZN w Bydgoszczy projekty „Poznaj Siebie 2”, „Poznaj Siebie 3” i „Samodzielnie w Przyszłość”, podczas których członkowie brali udział w szkoleniach, następnie odbywali staże zawodowe a na końcu zostali zatrudniani,
- organizowano szereg wyjść do Domu Kultury w Golubiu - Dobrzyniu (na filmy z kina objazdowego, koncerty, wydarzenia o charakterze narodowym, Dzień Kobiet),
- brano udział w rajdach pieszych i wycieczkach na zamek,
- współpracowano z fundacjami oferującymi rehabilitację zawodową dla osób z dysfunkcją narządu wzroku.

Potrzeby i oczekiwania:

- ukończenie kursów komputerowych podnoszących kwalifikacje osób z niepełnosprawnościami,
- zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami w jednostkach samorządowych,
- uzyskanie wsparcia w ramach asystenta osoby niepełnosprawnej,
- zainstalowanie uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higieniczno – sanitarnych,
- uczestniczenie w turnusach rehabilitacyjnych,
- dalsza współpraca z władzami Powiatu i Miasta.

II. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowalewie Pomorskim przy ul. Św. Mikołaja 5:

Realizacja działań:

- świadczone usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnościami, wymagających pomocy osoby drugiej przy zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece pielęgnacyjnej i higienicznej oraz zapewnianiu kontaktu z otoczeniem,
- świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane do szczególnych potrzeb osób wymagających pomocy wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, polegające na udzielaniu pomocy w funkcjonowaniu w życiu społecznym, pielęgnacji, rehabilitacji fizycznej, wsparciu psychologiczno – pedagogicznymi i edukacyjno – terapeutycznym,
- od 2018 r. realizują program pn. „Opieka 75 +”, skierowany dla osób od 75 r. ż., który ma na celu zwiększanie dostępności do usług opiekuńczych,
- od 2020 r. realizują program pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020, skierowany do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności i osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- od 2020 r. realizują także, program pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2019 – 2020 adresowany do osób posiadających umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności, które wymagają usługi asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym,
- w 2020 r. przystąpili również do realizacji programu pn. „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” - edycja 2020, który zapewnia wsparcie społeczne w formie świadczenia usług opiekuńczych osobom z niepełnosprawnościami w wieku do 75 lat z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu znacznym oraz dzieciom z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 r. ż. ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby związku ze znacznie ograniczoną niezdolnością do samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji edukacji,
- corocznie współorganizowano Sportowe Spotkania Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem” (olimpiada).

Potrzeby i oczekiwania:

- dalsza współpraca z władzami Miasta,
- kontynuacja dotychczas realizowanych programów.

III. Szkoły i przedszkola z terenu gminy Kowalewo Pomorskie:

Realizacja działań:

- umożliwiano integrację dzieci z niepełnosprawnościami poprzez ich aktywne uczestnictwo w życiu szkoły czy przedszkola, wycieczki pikniki rodzinne, wyjazdy do kina, teatru itd.,
- uczestniczono na zasadach wolontariatu przy organizacji Sportowych Spotkań Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem”,
- organizowano przy współpracy z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim akcje tematyczne z okazji Światowego Dnia Autyzmu, Światowego Dnia Osób z Zespołem Downa, Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych i Dnia Wolontariusza,
- w Szkole Podstawowej w Wielkiej Łące zorganizowano akcję online pn. „Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych”, której celem było wypisanie na wspólnej wirtualnej tablicy, w jaki sposób można okazać wsparcie osobom z niepełnosprawnościami a następnie uświadomienie uczniom potrzeb, pragnień i marzeń osób z orzeczoną niepełnosprawnością,
- w Szkole Podstawowej w Kowalewie Pomorskim funkcjonuje Zespół Kształcenia Specjalnego i Integracyjnego, który troszczy się o potrzeby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- systematycznie likwidowano bariery architektoniczne w szkołach (windy, podjazdy, przystosowanie toalet),
- prowadzono zajęcia dla osób z dysfunkcją narządu ruchu w jednej sali bez konieczności ciągłego przemieszczania,
- prowadzono rozmowy z pedagogiem, wychowawcami klas, przygotowywano gazetki tematyczne dot. respektowania i przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami,
- opracowywano Indywidualne Programy Edukacyjno – Terapeutyczne dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, a następnie Wielospecjalistyczna Ocena Poziomu Funkcjonowania Ucznia,
- prowadzono zajęcia wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne oraz logopedyczne,
- przyczyniono się do organizacji rehabilitacji dla dziecka z niepełnosprawnością z oddziału przedszkolnego, zajęć rewalidacyjnych na basenie dla uczennicy po operacji kręgosłupa i wprowadzono zajęcia z dogoterapii,
- współpracowano z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w zakresie diagnozowania uczniów,

- realizowano zalecenia zawarte w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego itp.

Potrzeby i oczekiwania:

- dalsza współpraca z władzami Miasta, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Golubiu
- Dobrzyniu, Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim.

IV. Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury im. Władysława Stanisława Reymonta w Kowalewie Pomorskim przy ul. Plac Wolności 13:

Realizacja działań:

- corocznie współorganizowano Sportowe Spotkania Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem” oraz Światowy Dzień Inwalidy i Osób Niepełnosprawnych,
- organizowano EKOBIESIADĘ (konkursy ekologiczne – plastyczne, kulinarne i pokazy mody dla uczestników WTZ), BIBLIOWUTEZETKĘ, Bale Czytelnika, spotkania autorskie z ludźmi kultury i narodowe czytania,
- umożliwiano udział uczestnikom WTZ jako wolontariusze w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy,
- organizowano spotkania świąteczne, wigilijne, jubileuszowe, sprzedaż wyrobów z terapii zajęciowych prowadzonych w WTZ,
- udzielono nieodpłatnie pomieszczenia na terapię garncarską dla WTZ.

V. Urząd Miasta i Gminy w Kowalewie Pomorskim przy ul. Konopnickiej 13:

Realizacja działań:

- zmieniono siedzibę, która jest w pełni przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (windy, wyznaczone miejsca parkingowe),
- planowano utworzenie Dziennego Domu Pobytu w ramach projektu pn. „Rewitalizacja istniejącego obiektu na terenie Miasta Kowalewo Pomorskie na dzienny dom pobytu”.

Potrzeby i oczekiwania:

- utworzenie Dziennego Domu Pobytu,
- nadzorowanie działań realizowanych przez M-GOPS, WTZ, M-GOK, szkoły i przedszkola z terenu miasta i gminy Kowalewo Pomorskie.

VI. Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Wielgiem:

Realizacja działań:

- współpracowano ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno – Wychowawczym w Wielgiem i Zespołem Szkół nr 3 w Golubiu – Dobrzyniu, Domem Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta” w Dobrzejewicach,
- w grudniu 2019 r. utworzono Stowarzyszenie Pomocy „Bliżej Siebie” działające także na rzecz dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami przebywającej w Placówce,
- zwiedzono Centrum Rehabilitacyjno – Mieszkalne w Makoszynie w celu zdobycia dobrych praktyk,
- uczestnictwo wychowanków w zajęciach rewalidacyjnych, korekcyjno – kompensacyjnych i profilaktycznych,
- korzystano według potrzeb ze wsparcia lekarzy z poradni specjalistycznych m.in. psychiatry, urologa, logopedy, kardiologa, dermatologa czy endokrynologa.
- placówki zapewniają pomoc pedagoga, psychologa, psychoterapeuty, terapeuty zaburzeń seksualnych, socjoterapeuty, terapeuty ręki, a także zapewniają wychowankom muzykoterapię oraz terapię w sali doświadczania świata.

VII. Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Typu Specjalistyczno – Terapeutycznego w Golubiu - Dobrzyniu przy ul. Doktora Jerzego Gerarda Koppa 1 F:

Realizacja działań:

- od 2018 r. systematycznie przyjmowano wychowanków z niepełnosprawnościami,
- organizowano uroczystości i imprezy tj. Dzień Dziecka, wigilia, Mikołajki, liczne wyjazdy i wyjścia,
- brano udział w projekcie pn. „Cyfrowy świat młodego odkrywcy”,
- uczestniczono w biegach (II Czernikowska 10 – tka, V Bieg Charytatywny „Pogoń przemoc podaj dłoń”, Bieg City rail Bydgoszcz – Myślęcinek),
- współpracowano z Fundacją One Day (warsztaty makijażu w perfumerii Sephora w Płocku),
- uczestniczono w finale akcji „Gwiazdka” w Warszawie po którym wychowankowie otrzymali prezenty świąteczne,
- uczestniczono w warsztatach w ramach projektu pn. „Usamodzielnieni”,
- nawiązano współpracę z Fundacją Dobrych Inicjatyw, która przekazała wyprawki szkolne,
- brano udział w licznych konkursach, spotkaniach, zajęciach tanecznych i sportowych,

- zapewniano wszystkim wychowankom wsparcie psychologa, pedagoga, socjoterapeuty i psychoterapeuty, a niektórym według potrzeb organizowano zajęcia rewalidacyjne, korekcyjno – kompensacyjne, profilaktyczne, terapii rąk lub zajęcia w Sali doświadczania świata,
- korzystano według potrzeb ze wsparcia lekarzy z poradni specjalistycznych m.in. psychiatry, urologa, logopedy, kardiologa, dermatologa, neurologa czy endokrynologa,
- przystosowano nowy budynek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- Placówki zapewniają pomoc pedagoga, psychologa, psychoterapeuty, terapeuty zaburzeń seksualnych, socjoterapeuty, terapeuty ręki, a także zapewniają wychowankom muzykoterapię oraz terapię w sali doświadczania świata.

VII. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim przy ul. Odrodzenia 2:

Realizacja działań:

- prowadzono zajęcia w terapiach:
 - a) gospodarstwa domowego,
 - b) obsługi maszyn i urządzeń biurowych,
 - c) krawieckiej,
 - d) majsterkowiczów, podtrzymywania umiejętności szkolnych,
 - e) artystycznej,
 - f) rehabilitacyjnej,
 - g) garncarskiej.
- integrowano się z młodzieżą szkół, dziećmi ze świetlicy socjoterapeutycznej, z seniorami z gminy i miasta Kowalewo Pomorskie,
- brano udział w uroczystościach odbywających się na terenie Kowalewa Pomorskiego, w zbiórkach WOŚP, Balach Czytelnika, BIBLIOWUTEZETKACH, EKOBIESIADACH, dożynkach gminnych, narodowych czytaniach, głośnych czytaniach w Bibliotece Miejskiej w Kowalewie Pomorskim, zabawach tanecznych w „ODNOWIE” w Toruniu, kiermaszach świątecznych w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu, uroczystych sesjach Sejmiku Osób Niepełnosprawnych w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu,
- uczestniczono w konkursach świątecznych, plastycznych, kulinarnych, historycznych, multimedialnych, Ogólnopolskich Festiwalach Artystycznych Osób Niepełnosprawnych TAN w Kętrzynie, przeglądach teatralnych i piosenek, zawodach, olimpiadach, zajęciach na basenie i siłowni,

- uczestniczono w turnusach rehabilitacyjnych, wycieczkach, obozach, wyjazdach do kina, teatru, opery itp.,
- organizowano zajęcia z doradcą zawodowym, pracownikami z Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu – Dobrzyniu,
- brano udział w projektach dotyczących aktywizacji zawodowej pn „Recykling może dać pracę”, „Ochrona środowiska sposobem na pracę”, „Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”, „Aktywni i samodzielni”,
- zapewniano zajęcia z psychologiem, terapeutami i rehabilitantem,
- przystąpiono do programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III w celu doposażenia WTZ w sprzęt, urządzenia do wzmacniania terapii m. in. schodołazu.

Potrzeby i oczekiwania:

- możliwość informowania lub nakierowywania osób z niepełnosprawnościami i wskazaniem do uczestnictwa w terapii zajęciowej do kontaktu z WTZ,

VIII. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Mickiewicza 4:

Realizacja działań:

- cyklicznie organizowano spotkania integracyjne z okazji Dnia Inwalidy oraz Dnia Seniora, okazjonalnie natomiast spotkania przy muzyce,
- corocznie organizowano wyjazdy w góry i nad morze, a także rehabilitacyjne,
- promowano zdrowy tryb życia poprzez spotkania i zajęcia sportowe pn. „Aktywny senior” takie jak gimnastyka, nording walking, rozmowy z rehabilitantem i Firmą „Słuchmed”,
- organizowano pogadanki z policją i strażą pożarną na temat bezpieczeństwa oraz zapraszano pracowników ZUS i radcę prawnego w sprawie udzielania porad dotyczących rent i emerytur,
- współpracowano z instytucjami mieszczącymi się na terenie miasta Golubia - Dobrzynia tj. Urzędem Miasta, Urzędem Gminy, Starostwem Powiatowym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskim Ośrodkiem Polityki Społecznej, Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Golubiu – Dobrzyniu, ZUS, Domem Kultury i Biblioteką,
- współpracowano z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Środowiskowym Domem Samopomocy „Szansa Na Zdrowie” w Golubiu – Dobrzyniu, Stowarzyszeniem Wsi Macikowo, Polskim Związkiem Niewidomych w Golubiu – Dobrzyniu, Unii Kobiet, Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Kowalewie Pomorskim i w Rypinie,

- prowadzono warsztaty tematyczne: komputerowe, florystyczne, kulinarne, robótek ręcznych, fotografii, itp.

Potrzeby i oczekiwania:

- zwiększenie możliwości dofinansowania do usług rehabilitacyjnych i wyjazdów sanatoryjnych,
- zwiększenie dostępności do bazy zabiegowej i sprzętu rehabilitacyjnego.

IX. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy z siedzibą w Kowalewie Pomorskim przy ul. Plac Wolności 13:

Realizacja działań:

- współpracowano z młodzieżą szkolną, Klubami Seniora, Uniwersytetem Trzeciego Wieku (w Golubiu – Dobrzyniu, Wąbrzeźnie, Rypinie, Brodnicy i Rypinie), Warsztatami Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim przy organizacji Światowego Dnia Inwalidy, Sportowych Spotkań Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem”, a także ze świetlicą socjoterapeutyczną przy realizacji projektów unijnych, wspólnych spotkaniach świątecznych i okolicznościowych,
- brano udział w Przeglądach Dorobku Twórczości Artystycznej Seniorów (Kabaret „Kowalewiacy” skupiający osoby z niepełnosprawnościami),
- współpracowano z władzami miasta i powiatu oraz z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kowalewie Pomorskim,
- przyznawano około 20 członkom posiadającym niskie dochody wsparcia finansowego na opłacenie składek członkowskich i zakup słodczy w okresie Świąt Bożego Narodzenia,
- organizowano spotkania z osobami kompetentnymi w celu załatwiania spraw urzędowych i osobistych,
- prowadzono kampanie edukacyjne, brano udział w imprezach artystycznych, wycieczkach, wieczorkach i zabawach tanecznych.

Potrzeby i oczekiwania:

- informowanie o możliwościach ubiegania się o dofinansowania na sprzęt rehabilitacyjny i turnusy rehabilitacyjne.

X. Stowarzyszenie Szansa na Zdrowie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Równinnej 5:

Realizacja działań:

- otwarto w dniu 25.09.2012 r. dla 45 dorosłych osób z terenu powiatu golubsko – dobrzyńskiego,
- zapobiegano izolacji społecznej osób z niepełnosprawnościami poprzez stwarzanie warunków sprzyjających integracji społecznej,
- prowadzono terapie: kulinarną i gospodarstwa domowego, artystyczno – plastyczną, rękodzielniczą i krawiecką, komputerową, ogólnousprawniającą – rehabilitacyjną,
- diagnozowano potrzeby uczestników w celu dostosowania odpowiednich form wsparcia, a także udzielano pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, związanych z rehabilitacją, dostępie do lekarzy (umawianie wizyt, pomoc w dotarciu na wizyty, pomoc w wykupywaniu leków),
- organizowano pogadanki nt. zdrowego trybu życia, bezpłatne badania słuchu, prowadzono rehabilitację i gimnastykę ogólnie usprawniającą,
- prowadzono poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne a także konsultacje neurologiczne dla uczestników, ich rodzin i opiekunów (rozmowy indywidualne, treningi społeczne, spotkania integracyjne, spotkania klubowe dla byłych uczestników itd.),
- stwarzano warunki do nabywania nowych umiejętności i ich podtrzymywania w życiu codziennym,
- brano udział w spotkaniach tematycznych z przedstawicielami ZUS, PCPR, PSP, Policji, a także z malarzem, muzykiem, przewodnikiem turystycznym,
- uczestniczono w konkursach, wystawach, przeglądach muzycznych, teatralnych,
- podtrzymywano kontakty społeczne z uczestnikami z innych ŚDS, wyjeżdżano do kina, teatru, opery, na wycieczki, turnusy rehabilitacyjne, spartakiady, basen, kręgle,
- organizowano wystawy własnych wyrobów, spotkania świąteczne i okolicznościowe,
- współpracowano z ośrodkami pomocy społecznej, PCPR, instytucjami kultury, kościołem, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej i warsztatami terapii zajęciowej.

Potrzeby i oczekiwania:

- kontynuacja dotychczasowych działań wspierających,
- podnoszenie standardu świadczonych usług mających na celu poprawę funkcjonowania uczestników w środowisku lokalnym oraz wzmacnianie pozytywnego wizerunku placówki.

XI. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Wielgiem:

Realizacja działań:

- organizowano uroczystości (choinkę noworoczną, jasełka, zawody sportowe, dzień Dziecka, wigilie), na które zapraszano przedstawicieli władz powiatu, straż pożarnej, policji, sponsorów,
- brano udział w wyjazdach (do kina, teatru, na festyny, basen), konkursach sportowych i artystycznych, prezentowano własne wytwory na kiermaszach,
- realizowano projekty pn. „Nauka, historia i rekreacja w podróżach po powiecie golubsko – dobrzyńskim” i „Poznajemy piękno i historię Doliny Drwęcy”, podczas których spotykano się z uczniami LO w Golubiu – Dobrzyniu, zwiedzano zamek i Osadę Karbówko,
- przygotowywano programy artystyczne, które prezentowano w szkołach i innych ośrodkach,
- realizowano programy pn. „Książka marzeń” i „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – priorytet 3,
- wyjeżdżano na turnusy rehabilitacyjne, biwaki, wycieczki,
- uczestniczono w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, logopedycznych, terapeutycznych, socjoterapeutycznych i rewalidacyjnych, z psychologiem (terapia metodą EEG biofeedback),
- zapewniano dowozy dzieci do Ośrodka,
- organizowano zajęcia ze środków unijnych w ramach programu pn „Wyrównywanie szans edukacyjnych w powiecie golubsko – dobrzyńskim” (koło teatralne, muzyczne, przyrodnicze, terapia pedagogiczna, socjoterapia),
- systematycznie współpracowano z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Golubiu Dobrzyniu,
- prowadzono zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, logopedyczne, wsparcia pedagogiczno – psychologicznego, gimnastykę korekcyjną i usprawniania ruchowego,
- współpracowano z rodzicami i opiekunami w zakresie uświadamiania o przysługujących im uprawnieniach i świadczeniach na dzieci i młodzież przebywającą w ośrodku,
- zmodernizowano budynek, przystosowano łazienki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zakupiono samochód, schodołaz, zakupiono pomoce dydaktyczne i sprzęt rehabilitacyjny wykorzystywany podczas zajęć rewalidacyjnych i rehabilitacyjnych,
- współpracowano ze Stowarzyszeniem Przyjaciół SOSW w Wielgiem, Kujawsko – Pomorskim Oddziałem Olimpiad Specjalnych, Towarzystwem Gimnastycznym „Sokół”

w Barcinie, Towarzystwem Nasz Dom, WOŚP, Fundacją działającą przy Banku BGŻ, Fundacją Muszkietierów i Fundacją Humanitarną we Włocławku,

- uzyskiwano z Urzędu Gminy w Zbójnie w ramach programu „Wyprawka szkolna” pomoc finansową na rzecz uczniów z niepełnosprawnością intelektualną,

- współpracowano z Poradnią Neurologiczną Wieku Rozwojowego we Włocławku, pomagano w ustalaniu wizyt w Poradni Zdrowia Psychicznego w Toruniu i w Lipnie, konsultowano uczniów z lekarzem z NZOZ „Mój Medyk” w Zbójnie, monitorowano stan zdrowia dzieci, prowadzono działania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami itd.,

- realizowano program „Za życiem” skierowany do dzieci wymagających wczesnego wspomaganie rozwoju oraz ich rodziców (zajęcia logopedyczne, psychologiczne, pedagogiczne),

- brano udział w zajęciach z doradztwa zawodowego i programie „Przedsiębiorczość”.

XII. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbójnie:

Realizacja działań:

- rekrutowano osoby z niepełnosprawnościami do projektów z EFS,

- przyznawano i wypłacano zasiłki oraz świadczenia pielęgnacyjne, dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością,

- świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze.

XIII. Starostwo Powiatowe w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Plac 1000 –lecia 25:

Realizacja działań:

- włączano organizacje pozarządowe w proces konsultacji dot. „Programu Współpracy Powiatu Golubsko – Dobrzyńskiego z Organizacjami Pozarządowymi”,

- wspierano organizacje finansowo (dotacje, patronaty) oraz poprzez szkolenia, warsztaty, nieodpłatne udostępnianie sal, współpracę w zakresie organizacji imprez, wymianę informacji,

- ogłaszano konkursy ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych,

- prowadzono ewidencję organizacji pozarządowych,

- realizowano Program Ochrony Zdrowia Psychicznego,

- współorganizowano Światowy Dzień Zdrowia,

- realizowano Program Pomocy Osobom Autystycznym z Terenów Wiejskich podczas, którego organizowano bezpłatne szkolenia i konferencje,
- w latach 2017 – 2018 przekazano dotację od Wojewody Kujawsko – Pomorskiego z przeznaczeniem na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w Zespole Szkół nr 3 w Golubiu – Dobrzyniu i Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Wielgim,
- pozyskiwano środki finansowe na realizację programów i projektów na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- realizowano projekt pn. „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Powiecie Golubsko-Dobrzyńskim” dzięki, któremu uzyskano sprzęt komputerowy z oprogramowaniem i dostępem do Internetu oraz projekt pn. „Nowe perspektywy kształcenia zawodowego” umożliwiający zakup profesjonalnego wyposażenia do pracowni zawodowych, organizację kursów i warsztatów dla uczniów z Zespołu Szkół nr 3 w Golubiu – Dobrzyniu,
- współpracowano z mediami lokalnymi, przekazywano informacje o działaniach podejmowanych na rzecz osób z niepełnosprawnościami, wdrażano standardy dostępności, udzielano nieodpłatnego poradnictwa prawnego,
- powierzono w 2011 r. Stowarzyszeniu „Szansa na Zdrowie” prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy,
- utworzono Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu,
- w 2018 r. utworzono Powiatową Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą typu specjalistyczno – terapeutycznego w Golubiu – Dobrzyniu,
- przygotowujemy dokumentację do otwarcia w 2021 r. „Centrum opiekuńczo – mieszkalnego” w Golubiu – Dobrzyniu,
- powołano koordynatora do spraw dostępności.

Potrzeby i oczekiwania:

- kontynuacja dotychczasowych działań,
- podnoszenie standardu świadczonych usług.

XIV. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Plac 1000 – lecia 22A:

Realizacja działań:

- w 2012 r. utworzono Punkt Rehabilitacyjny przy NZOZ we Wrockach,
- w 2017 r. utworzono Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne „Adaś”,

- zakupiono busa do przewozu osób z niepełnosprawnościami, we wszystkich szkołach wybudowano podjazdy oraz przystosowano łazienki i inne pomieszczenia na potrzeby dzieci,
- włączano osoby z niepełnosprawnościami do wszystkich działań integracyjnych,
- w 2018 r. utworzono Dzienny Dom Pobytu w Grodnie dla osób niesamodzielnych,
- wspierano działalność Stowarzyszenia „Daj Szansę” w Golubiu – Dobrzyniu, PZN Koła Powiatowego w Golubiu – Dobrzyniu, Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Golubiu – Dobrzyniu oraz WTZ w Kowalewie Pomorskim,
- powołano pełnomocnika ds. dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- zapewniano usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- finansowano pobyt mieszkańców w DPS,
- przyznawano i wypłacano świadczenia i zasiłki,
- świadczone poradnictwo i wsparcie.

Potrzeby i oczekiwania:

- poszerzenie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych, niwelowanie barier,
- rozwój asystentury dla osób z niepełnosprawnościami,
- aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

XV. Urząd Gminy Ciechocin:

Realizacja działań:

- powołano zespół gminny oraz koordynatora do spraw dostępności,
- w okresie od maja 2018 r. do marca 2020 r. na terenie gminy funkcjonował dzienny Dom Pobytu w Nowej Wsi,
- budynki szkół dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- współpraca i wspieranie działalności WTZ w Kowalewie Pomorskim (5 uczestników z terenu gminy).

Potrzeby i oczekiwania:

- przystosowanie budynku gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (budowa podjazdu)

XVI. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechocinie z siedzibą w Miliszewach:

Realizacja działań:

- utworzono grupy wsparcia dla rodziców osób z niepełnosprawnościami w ramach programu Aktywności Lokalnej, w ramach której odbywały się spotkania, imprezy i wyjazdy integracyjne,
- organizowano dla rodziców i opiekunów osób z niepełnosprawnościami spotkania z psychologiem, trenerem umiejętności społecznych i doradcą zawodowym w ramach projektów EFS,
- organizowano wycieczki do zoo w Płocku, Biskupina, Miasteczka Westernowego w Grudziądzu,
- uczestniczono w paraolimpiadach i spotkaniach sportowych dla osób z niepełnosprawnościami (ŚDS Osiek n/Wisłą, WTZ Kowalewo Pomorskie),
- prowadzono punkt wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego (kule, chodziki, balkoniki, wózki inwalidzkie, łóżka rehabilitacyjne),
- świadczone specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (psycholog, pedagog, logopeda, terapeuta behawioralny, terapeuta integracji sensorycznej),
- przyznawano i wypłacano zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne,
- prowadzono pracę socjalną.

XVII. Miejski Ośrodek Polityki Społecznej w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Kilińskiego 10:

Realizacja działań:

- prowadzono specjalistyczne usługi opiekuńcze (rehabilitacja ruchowa, wsparcie psychologiczne) oraz usługi opiekuńcze,
- wspomagano osoby z niepełnosprawnościami w finansowaniu udziału własnego przy dofinansowaniach do likwidacji barier architektonicznych i sprzętu rehabilitacyjnego,
- współpracowano ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu i Dziennym Domem Pobytu w Golubiu – Dobrzyniu,
- finansowano dożywanie dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Wielgiem,
- przyznawano i wypłacano zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne,
- prowadzono pracę socjalną.

Potrzeby i oczekiwania:

- budowa podjazdu przed budynkiem.

XVIII. Zespół Szkół nr 3 w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Konopnickiej 15:

Realizacja działań:

- zapewniano dowóz do szkoły, przystosowano łazienki, zamontowano windę wewnętrzną, naprawiono podjazd przed budynkiem,
- brano udział w projektach: „Szansa na aktywną integrację”, „Radosna szkoła” oraz „Ćwiczę, uczę się i wygrywam” i wielu innych,
- doposażono salę sportową i rehabilitacyjną w sprzęt sportowy i rehabilitacyjny,
- 5 uczniom dofinansowano kursy na prawo jazdy,
- brano udział w uroczystościach tj. dzień Seniora, Światowy Dzień Osób Niepełnosprawnych, Dzień Kobiet, Międzynarodowy Dzień Tolerancji,
- wprowadzono dodatkowe zajęcia muzyczno – ruchowe, dogoterapię, hipoterapię, bajko terapię, na basenie, usprawnianie ruchowe z elementami masażu, naukę czytania metodą symulatoniczno – sekwencyjną,
- organizowano koncerty charytatywne dla uczniów, konferencje dot. niepełnosprawności,
- organizowano wycieczki, spotkania z doradcą zawodowym, itd.
- współpracowano z WTZ w Kowalewie Pomorskim, ŚDS w Golubiu – Dobrzyniu, PCPR, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Golubiu – Dobrzyniu.

Potrzeby i oczekiwania:

- zamontowanie platformy schodowej (zejście na salę gimnastyczną),
- zakup busa do przewozu uczniów,
- montaż wideo domofonu na wejściu do szkoły,
- budowa ogródka jordanowskiego i ścieżki sensorycznej.

XIX. Dom Pomocy Społecznej w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. PTTK 6:

Realizacja działań:

- aktywne uczestnictwo we wszystkich uroczystościach organizowanych przez Starostwo Powiatowe, Urząd Miasta w Golubiu – Dobrzyniu, w spotkaniach w Bibliotece, we mszach św., zawodach sportowych, wycieczkach, turnusach rehabilitacyjnych, itd.,
- współpracowano z Klubem Emerytów i Rencistów w Golubiu – Dobrzyniu, ŚDS w Golubiu – Dobrzyniu,
- prowadzono terapię zajęciową, spotkania z psychologiem, psychiatrą, brano udział w hipoterapii i dogoterapii,
- podtrzymywano kontakty rodziną,

- pozyskiwano dofinansowania ze środków PFRON do zakupu wózków inwalidzkich, łóżek rehabilitacyjnych, turnusów rehabilitacyjnych,
- zamontowano schodołaz, poręcze, dostosowano łazienki, zakupiono samochód do przewozu mieszkańców,
- organizowano spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.

Potrzeby i oczekiwania:

- nowy jednopiętrowy budynek bez barier architektonicznych,
- zwiększenie miejsc dla nowych mieszkańców.

XX. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Doktora Jerzego Gerarda Koppa 1:

Realizacja działań:

- integrowano się z wolontariuszami z parafii Golub – Dobrzyń podczas wspólnych spotkań, wycieczek i przeglądów poezji,
- brano udział w zajęciach: relaksacyjnych, indywidualnych, treningach umożliwiających poprawę sprawności fizycznej, z kinezyterapii, masażu i jonoforezy,
- korzystano z pomocy psychologicznej,
- współpracowano z Demem Pomocy Społecznej w Golubiu – Dobrzyniu, Fundacją „Radość Dzieciom”, Miejską Biblioteką Publiczną w Golubiu - Dobrzyniu, z ośrodkami pomocy społecznej oraz z PCPR,
- starano się ułatwiać codzienne trudności poprzez trening kulinarny, manualny, hortikuloterapię oraz trening higieny osobistej,
- pomagano w załatwianiu spraw urzędowych i w ułatwianiu dostępu do świadczeń zdrowotnych,
- organizowano wyjazdy na basen, wyjścia na spacer, wycieczki, kręgle, do kina, itd.,
- umożliwiano uczestnictwo w zawodach i konkursach,
- przystosowano toalety i podjazd.

XXI. Powiatowy Urząd Pracy w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Szosa Rypińska 26:

Realizacja działań:

- uruchomiono 10 stanowisk pracy dla 10 osób z niepełnosprawnościami,
- zwracano odsetki kredytu bankowego pobranego przez osobę z niepełnosprawnością na rozpoczęcie działalności,

- rejestrowanie osób z niepełnosprawnościami w ewidencji PUP,
- aktywizowanie osób z niepełnosprawnościami poprzez kierowanie na szkolenia, staże, prace społecznie użyteczne, pracę subsydiowaną,
- prowadzenie doradztwa zawodowego.

Potrzeby i oczekiwania:

- zwiększenie środków na rehabilitację zawodową.

XXII. Urząd Gminy Radomin:

Realizacja działań:

- organizowanie bezpłatnych badań słuchu, wzroku, mammograficznych itp.,
- prowadzono działania w oparciu o Narodowy Program Zdrowia opracowany na lata 2016 – 2020,
- prowadzono zajęcia ruchowe, z samoobrony, sportowe, dożywianie, profilaktykę zdrowia,
- nawiązano współpracę z Instytutem Medycyny Wsi,
- nagłaśniano akcję turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci rolników organizowanych przez KRUS.

Potrzeby i oczekiwania:

- rozszerzenie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

XXII. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Doktora Jerzego Gerarda Koppa 1:

Realizacja działań:

- udzielano dofinansowań ze środków PFRON dla osób z niepełnosprawnościami, w zakresie:
 - a) zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych (w tym ich napraw) i sprzętu rehabilitacyjnego,
 - b) uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym osobom z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunom,
 - c) likwidacji barier technicznych, w komunikowaniu się i architektonicznych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami,
 - d) sportu, kultury, rekreacji i turystyki,
 - e) działalności WTZ w Kowalewie Pomorskim,
 - f) realizacji pilotażowego programu pn. „Aktywny samorząd” – Moduł I i II,

g) realizacji programu pn. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – Moduł III,

h) realizacji Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami.

- corocznie przeprowadzano kontrole w WTZ w Kowalewie Pomorskim,

- sporządzano sprawozdania z realizacji Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,

- organizowano spotkania Powiatowej Społecznej Rady Do Spraw Osób Niepełnosprawnych, na których:

a) omawiano problemy i potrzeby osób z niepełnosprawnościami z powiatu golubsko – dobrzyńskiego,

b) informowano o realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami,

c) informowano o programach realizowanych przez Oddział Kujawsko – Pomorski PFRON w Toruniu przy ul. Szosa Chełmińska 30,

d) analizowano katalog sprzętu rehabilitacyjnego, urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub czynności, które mogą zostać objęte dofinansowaniem ze środków PFRON,

e) zapoznawano się ze sprawozdaniami z realizacji zadań powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych,

f) opiniowano podziały środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, a także przeniesienia w/w środków po między zadaniami,

g) opiniowano wnioski o dofinansowania ze środków PFRON osób ubiegających się o sprzęty nie ujęte w katalogach do uchwał.

i) informowano o nowych formach wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.

- współpracowano z organizacjami pozarządowymi aktywnie zajmującymi się pomocą i wsparciem dla osób niepełnosprawnościami, a także z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Toruniu w zakresie prowadzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim,

- do końca 2019 r. prowadzono wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego działającą przy Stowarzyszeniu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Golubiu - Dobrzyniu (kul inwalidzkich, wózków inwalidzkich, balkoników, podpórek, materacy rehabilitacyjnych i łóżek rehabilitacyjnych),

- aktywnie współpracowano ze wszystkimi instytucjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami,

- współorganizowano konferencje dot. tematyki niepełnosprawności,

- pomagano przy tworzeniu Środowiskowych Domów Samopomocy, Powiatowej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego w Golubiu – Dobrzyniu, rozszerzaniu działalności WTZ w Kowalewie Pomorskim o nowych uczestników,
- przytępiono do realizacji (obsługi) Systemu Obsługi Wsparcia.
- W ramach projektu „Rodzina w Centrum” oraz „Rodzina w Centrum 2” współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020 zapewniono dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych a także rodzinom zastępczym dostęp do poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego, prawnego a także psychiatrycznego. Dodatkowo usługi te w przypadku osób z niepełnosprawnościami realizowane były mobilnie. Dla rodzin zastępczych oraz rodziców naturalnych realizowane były warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie. Dla usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych realizowane były warsztaty socjoterapeutyczne, m.in. „kim jestem, co lubię, co jest dla mnie ważne”, „jak budować pewność siebie”.

Potrzeby i oczekiwania:

- dalsza realizacja działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami

XXIII. Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Golubiu – Dobrzyniu przy ul. Doktora Jerzego Gerarda Koppa 1:

Realizacja działań:

- wydawano orzeczenia o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób po wyżej 16 roku życia,
- wydawano legitymacje i karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami,
- prowadzono Krajowy System Monitoringu Osób Niepełnosprawnych w ramach środków PHARE.

Potrzeby i oczekiwania:

- wydawanie orzeczeń na dłuższy okres czasu w przypadku osób po wyżej 16 r. ż.

3. Słabe i mocne strony aktualnie funkcjonującej pomocy osobom niepełnosprawnym

Słabe strony	Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> - niska aktywność organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania środków z UE w ramach POKL z EFS, 	<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie ze środków z Unii Europejskiej w ramach POKL, RPO, np. PZN, środków przedakcesyjnych
	<ul style="list-style-type: none"> - stała współpraca z instytucjami pomocowymi,
<ul style="list-style-type: none"> - zbyt duża ilość organów orzeczniczych (PZON, ZUS, KRUS, wcześniej KliZ, Sąd Pracy, powodująca brak możliwości opracowania jednej, ogólnej bazy niepowtarzających się danych osób z niepełnosprawnościami, - niedokładna ewidencja osób z niepełnosprawnościami, 	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne aktualizowanie informacji o ilości osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy udzielanej przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu – Dobrzyniu, - wdrożenie systemu SOW,
<ul style="list-style-type: none"> - ograniczona liczba miejsc w działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami instytucjach (WTZ, DPS, itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - istnienie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim, Domu Pomocy Społecznej w Golubiu-Dobrzyniu, Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego we Wielgim, Środowiskowego Domu Samopomocy w Golubiu-Dobrzyniu, Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Golubiu-Dobrzyniu, Powiatowej Placówki opiekuńczo – Wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego w Golubiu - Dobrzyniu
<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające środki finansowe PFRON na zadania ustawowe realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu, 	<ul style="list-style-type: none"> - istnienie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu,
<ul style="list-style-type: none"> - brak zadawalającego poradnictwa dla rodzin osób z niepełnosprawnościami, 	<ul style="list-style-type: none"> - istnienie poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Golubiu-Dobrzyniu, - istnienie Zespołu Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu, - istnienie Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Wielgim - realizacja projektów współfinansowanych ze środków EFS mających na celu zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa
<ul style="list-style-type: none"> - brak interdyscyplinarnego zaangażowania różnych podmiotów i instytucji w pomoc osobom z niepełnosprawnościami, 	<ul style="list-style-type: none"> - istnienie Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Golubiu - Dobrzyniu, PCPR, OPS, organizacji, pozarządowych, DPS, WTZ, ZUS

- brak odpowiedniej ilości świetlic rehabilitacyjnych oraz ograniczony dostęp do rehabilitacji świadczonej przez NFZ,	- istnienie świetlicy socjoterapeutycznej w Golubiu-Dobrzyniu,
- ograniczona ilość publicznych środków transportu dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz brak alternatywnych środków transportu,	- posiadanie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim, SOSW we Wielgim, Zespół Szkół nr 3 w Golubiu-Dobrzyniu, Zespół Szkół nr 2 w Golubiu-Dobrzyniu, Urząd Gminy w Zbójnie, Dom Pomocy Społecznej oraz Powiatową Placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu specjalistyczno-terapeutycznego w Golubiu-Dobrzyniu mikrobusu dowożącego osoby z niepełnosprawnościami.
- ograniczona ilość środków finansowych na realizację świadczeń pieniężnych,	- pomoc osobom z niepełnosprawnościami świadczona przez ośrodki pomocy społecznej,
- ograniczone środki finansowe na pełną realizację zadań w zakresie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych dla instytucji ,	- ustalanie co roku kryteriów dofinansowania w niniejszym zakresie, - funkcjonowanie programu wyrównywania różnic między regionami
- ograniczona ilość urzędów, instytucji, obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,	- dostosowanie placówek oświatowych i zdrowotnych,
- ograniczenia środków finansowych PFRON na realizację programów celowych	- rozpowszechnienie informacji wśród osób z niepełnosprawnościami o możliwościach skorzystania z programów celowych, - realizacja projektów systemowych POKL skierowanych m in. na działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Wnioski:

Osoby z niepełnosprawnościami stanowią jedną z grup społecznych, która jest zagrożona wykluczeniem społecznym, zawodowym oraz edukacyjnym. Zakres problemów tej grupy jest bardzo szeroki. Dlatego też działania na poziomie powiatu w tym obszarze wymagają kompleksowego i skoordynowanego podejścia, zgodnie z indywidualnymi potrzebami.

II. Cele strategiczne i operacyjne Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami

Cele strategiczne programu:

1. Integracja osób z niepełnosprawnościami z pełnosprawną społecznością powiatu golubsko – dobrzyńskiego.
2. Rehabilitacja społeczna, fizyczna, zawodowa i psychiczna osób z niepełnosprawnościami.
3. Eliminowanie czynników powodujących niepełnosprawność.
4. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami.
5. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.

Cele operacyjne programu:

1. Stworzenie bazy danych osób z niepełnosprawnościami (dotyczy liczby mieszkańców z niepełnosprawnościami),
2. Stworzenie systemu współpracy samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
3. Promocja zdrowia w środowisku lokalnym,
4. Wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami.
5. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji,
6. Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami,
7. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier czyli tworzenie środowiska fizycznego przyjaznego dla osób z niepełnosprawnościami,
8. Wspieranie rodzin z dzieckiem bądź osobą dorosłą z niepełnosprawnością,
9. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w zakresie kultury, sportu, rekreacji i turystyki.
10. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

1. Cel operacyjny nr 1 - Stworzenie bazy danych osób niepełnosprawnych.

Prowadzenie ewidencji osób z niepełnosprawnościami wraz z charakterystyką typów niepełnosprawności jest trudne na każdym poziomie administracyjnym kraju.

Jednakże bez takich danych nie można prowadzić planowanej i skutecznej rehabilitacji oraz szeroko rozumianej pomocy tym osobom. Informacje takie są niezbędne do planowania

i określenia potrzeb kadrowych, finansowych, w zakresie aparatury, wyposażenia w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, a nawet oszacowania potrzeby działań. Nadal nie jest możliwe opracowanie jednej, ogólnej bazy danych osób z niepełnosprawnością w naszym powiecie, ponieważ każda instytucja czy placówka działająca na ich rzecz prowadzi własne statystyki obejmujące osoby, które się do nich zgłaszają. Należy tu nadmienić, iż osoby te się powielają z uwagi na to, że w jednej instytucji uzyskują niepełnosprawność, w drugiej ubiegają się o dofinansowanie a jeszcze w innej starają się o świadczenie itd. Ponadto w Polsce jest wiele obowiązujących systemów orzecznich m.in. Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Sąd Pracy czy MSWiA. Zatem trudno byłoby ustalić ile tak naprawdę jest osób z niepełnosprawnością powyżej 16 r. ż.

Zadania:

1. Monitorowanie sytuacji poprzez aktualizację liczby osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu za pośrednictwem instytucji pomocy społecznej oraz instytucji samorządu.
2. Aktualizacja bazy danych osób z niepełnosprawnościami uwzględniających dane osobowe, typy schorzenia, miejsce zamieszkania, płeć, wykształcenie, sytuację rodzinną, typ źródła utrzymania.
3. Badanie sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, socjalnej osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Metody:

1. Dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami uczących się w placówkach oświatowych, objętych indywidualnym tokiem nauczania i pozostającym poza systemem oświaty.
2. Dokonywanie rozeznania o sytuacji osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy, w środowisku lokalnym, w pracy i w rodzinie.
3. Aktualizowanie na bieżąco zebranych informacji.
4. Ustalenie sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, socjalnej i jej aktualizacja poprzez przeprowadzanie wywiadów środowiskowych sporządzonych przez pracownika socjalnego.

Oczekiwane efekty:

1. Uzyskanie w miarę obiektywnych wyników dotyczących liczby osób z niepełnosprawnościami.

2. Monitorowanie warunków bytowych osób z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba dzieci z niepełnosprawnościami kształcących się w placówkach oświatowych i pozostających poza systemem oświaty.
2. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej.
3. Liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w celu poszukiwania pracy.
4. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z dofinansowania do: zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych (i ich napraw), sprzętu rehabilitacyjnego, uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych oraz likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, do Modułu I i II w ramach pilotażowego programu pn. „Aktywny samorząd”, realizacji programu pn. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – Moduł III.
5. Liczba osób z niepełnosprawnością zrzeszonych w stowarzyszeniach i fundacjach.
6. Liczba osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności lub z orzeczeniem równoważnym.
7. Liczba osób z niepełnosprawnością zatrudnionych na otwartym rynku pracy, w zakładach pracy chronionej.
8. Liczba osób z niepełnosprawnością pobierających zasiłek pielęgnacyjny.
9. Liczba uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim, Domu Pomocy Społecznej w Golubiu – Dobrzyniu, Środowiskowego Domu Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Powiatowego Środowiskowego Domu samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu.
10. Liczba wychowanków z niepełnosprawnością przebywających w Powiatowej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej typu specjalistyczno – terapeutycznego w Golubiu - Dobrzyniu.

Podmioty współpracujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Dom Pomocy Społecznej, Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy we Wielgiem, Zespół Szkół nr 3 w Golubiu – Dobrzyniu, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Kowalewie Pomorskim,

Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Powiatowa Placówka Opiekuńczo Wychowawcza typu specjalistyczno – terapeutycznego w Golubiu – Dobrzyniu, zakłady pracy z terenu powiatu, rodziny osób z niepełnosprawnością, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ZUS, KRUS, instytucje kościelne.

Termin realizacji: Praca ciągła

Źródła finansowania: środki własne gminy, powiatu

2. Cel operacyjny nr 2 - Stworzenie systemu współpracy samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Dzięki skutecznej współpracy samorządów lokalnych z organizacjami pozarządowymi istnieje szansa skutecznej interdyscyplinarnej pomocy osobom z niepełnosprawnością. Aktualnie na terenie powiatu działa 19 stowarzyszeń aktywnie działających na rzecz osób niepełnosprawnością i 2 fundacje. Organizacje te doskonale znają potrzeby i problemy mieszkańców na danym terenie i mobilizują swych członków do działania.

Zadania:

1. Zidentyfikowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością.
2. Powołanie zespołu wdrażającego i monitorującego powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Upowszechnienie znaczenia organizacji pozarządowych w badaniu i zaspakajaniu potrzeb osób z niepełnosprawnością, wspieranie ich inicjatyw.
4. Inicjowanie i powstanie nowych organizacji pozarządowych.
5. Sporządzenie listy organizacji pozarządowych zajmujących się osobami z niepełnosprawnością z uwzględnieniem liczby ich członków oraz zakresu dofinansowania pomocy oraz umieszczenie jej w BIP.
6. Aktywizowanie i zachęcanie do tworzenia nowych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
7. Aktualizacja oraz udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
8. Informowanie o aktualnych działaniach podejmowanych przez instytucje i organizacje na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
9. Inspirowanie organizacji i instytucji do działań na rzecz aktywizacji i integracji osób z niepełnosprawnościami.

Metody:

1. Ustalenie zadań dla poszczególnych partnerów i budowanie jasnej i wspólnej polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami.
2. Organizowanie i współorganizowanie szkoleń pracowników spotkań, warsztatów szkoleniowych z udziałem decydentów nt. sytuacji osób z niepełnosprawnościami w powiecie i działaczy organizacji pozarządowych zajmujących się problemami tych osób.
3. Upowszechnianie środowiskowych form wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
4. Promowanie osób zajmujących się pomocą na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Oczekiwane efekty:

1. Wzrost zainteresowania społeczności gminnych i powiatowych problemami osób z niepełnosprawnościami.
2. Rozwój środowiskowych form wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.
3. Monitorowanie i ewaluacja powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
4. Powstanie nowych organizacji pozarządowych pomagających osobom z niepełnosprawnościami.
5. Stworzenie możliwości ubiegania się o fundusze pomocowe.
6. Integracja różnych podmiotów działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami i wzrost ich aktywności.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba spotkań organizowanych przez władze powiatowe i gminne.
2. Liczba szkoleń i warsztatów dla pracowników i wolontariuszy oraz rodzin osób z niepełnosprawnościami.
3. Ilość zorganizowanych form wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
4. Ilość osób i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób z niepełnosprawnościami.
5. Ilość nowopowstałych organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Instytucje współpracujące przy realizacji celu:

Rada Powiatu, Starosta, Rady Gmin, burmistrzowie i wójtowie, organizacje pozarządowe, rodziny osób z niepełnosprawnościami, NFZ, placówki edukacyjne, służba zdrowia, Samorząd Wojewódzki, Powiatowa Społeczna Rada Do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Harmonogram realizacji zadań:

Zadania	Metody	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt	Źródła finansowania
1. Zidentyfikowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób z niepełnosprawnościami	1. Przedstawienie zaktualizowanego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, Zarządowi	PCPR	Grudzień 2020 r.	W ramach własnej działalności	Środki własne powiatu
	2. Zaopiniowanie zaktualizowanego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie golubsko - dobrzyńskim.	Zarząd Powiatu	Grudzień 2020 r./ Styczeń 2021 r.	W ramach własnej działalności	Środki własne powiatu
	3. Przedstawienie projektu programu przez stosowną komisję	PCPR	Styczeń 2021 r.	W ramach własnej działalności	Środki własne powiatu
	4. Zaopiniowanie programu przez w/w komisję.	Komisja	Styczeń 2021 r.	W ramach własnej działalności	Środki własne powiatu
	5. Podjęcie uchwały zatwierdzającej powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych.	Rada Powiatu	Luty 2021r.	W ramach własnej działalności	Środki własne powiatu
2. Powołanie zespołu wdrażającego i monitorującego Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.	1. Wylonięcie zespołu osób monitorującego realizację programu,	Starosta, PCPR	Praca ciągła od lutego 2021 r.	W ramach własnej działalności	Środki własne powiatu
	2. Ustalenie terminu składania nowych sprawozdań z realizacji programu (co rok).	Zespół odpowiedzialny za realizację programu, PCPR	Każdego roku	W ramach własnej działalności	Samorząd lokalny
3. Upowszechnianie znaczenia organizacji pozarządowych w badaniu i zaspakajaniu potrzeb osób z niepełnosprawnościami, wspieranie ich inicjatyw.	1. Propagowanie działalności działaczy i organizacji pozarządowych na rzecz pomocy osobom z niepełnosprawnościami.	Burmistrzowie i Wójtowie, Starosta	Praca ciągła	W ramach własnej działalności	Samorządy lokalne
	2. Ogłaszanie konkursów wśród organizacji pozarządowych.	Starosta, Burmistrzowie, Wójtowie	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Samorządy lokalne

	3. Organizowanie pomocy dla działaczy organizacji pozarządowych.	Starosta, Burmistrzowie, Wójtowie	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Budżet starostwa, gmin i powiatu, Sejmik Wojewódzki
4. Inicjowanie powstania nowych organizacji pozarządowych	1. Promowanie sukcesów i możliwości organizacji pozarządowych.	Przewodniczący rady powiatu Burmistrzowie wójtowie, Starosta	Praca ciągła	W ramach własnej działalności	Samorządy lokalne

3. Cel operacyjny nr 3 - Promocja zdrowia w środowisku lokalnym.

Promocja zdrowia ma na celu uświadomienie społeczeństwu odpowiedzialności za swoje zdrowie, zwiększenie wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz umiejętności podejmowania wyborów i decyzji sprzyjających zdrowiu.

Zadania:

1. Współpraca z placówkami służby zdrowia na terenie powiatu i osobami w Starostwie Powiatowym odpowiedzialnymi za promocję zdrowia.
2. Organizowanie imprez o tematyce prozdrowotnej oraz propagowanie działań profilaktycznych.
3. Zbieranie informacji na temat specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie powiatu w zakresie wczesnego diagnozowania, leczenia i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami (również na temat organizacji pozarządowych prowadzących rehabilitację osób niepełnosprawnych).
4. Wspieranie programów w zakresie profilaktyki najczęściej występujących chorób.

Metody:

1. Podejmowanie akcji szkoleniowej dla osób prowadzących działania promujące zdrowie oraz dla przyszłych realizatorów prowadzących działania profilaktyczne w zakresie zdrowego stylu życia i przeciwdziałania.
2. Nasilenie w lokalnych środkach masowego przekazu edukacji w zakresie zdrowego stylu życia przeciwdziałania niepełnosprawności z naciskiem na indywidualną odpowiedzialność za własne zdrowie.
3. Wspieranie organizacji i instytucji promujących opiekę nad matką i dzieckiem, w okresie prenatalnym, okołoporodowym i porodowym, objęcie szczególną opieką kobiet w ciąży z grup ryzyka.

4. Podejmowanie działań w celu integracji samorządów powiatowych i gminnych, organizacji pozarządowych na rzecz oddziaływań profilaktycznych i promocji zdrowego trybu życia.
5. Stymulowanie i wspieranie projektów oraz działań środowiskowych.
6. Podejmowanie działań mających na celu wczesne wykrywanie problemu zdrowotnego, a w konsekwencji powstrzymanie rozwoju zaburzeń i długotrwałej niesprawności.
7. Promocja zdrowych stylów życia, aktywności fizycznej, odpowiedniego odżywiania, ograniczenie palenia tytoniu i spożycia alkoholu a tym samym minimalizowanie powstania chorób i niepełnosprawności.
8. Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w szkołach.
9. Uaktualnianie w BIP bieżącej problematyki niepełnosprawności mieszkańców Powiatu o informacje o aktualnych wydarzeniach oraz formach pomocy.
10. Podejmowanie działań mających na celu poprawę dostępu osób z niepełnosprawnościami do świadczeń zdrowotnych.
11. Działania służące identyfikowaniu potrzeb z zakresu promocji zdrowia, planowania i podejmowania skutecznych działań, służących umacnianiu zdrowia osób z niepełnosprawnościami, oraz dokonywanie ewaluacji podjętych działań.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie świadomości mieszkańców powiatu i ich wiedzy na temat przyczyn niepełnosprawności oraz zasad jej zapobiegania.
2. Zintegrowanie działań różnych podmiotów w zakresie profilaktyki prozdrowotnej w powiecie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba organizacji pozarządowych zajmujących się promocją zdrowia i profilaktyką w zakresie niepełnosprawności.
2. Liczba programów nastawionych na minimalizowanie czynników ryzyka zachorowań na poszczególne choroby oraz promujących zdrowy tryb życia.
3. Liczba konkursów promujących zdrowy tryb życia.
4. Liczba organizowanych imprez o tematyce prozdrowotnej.
5. Ilość partnerów realizujących program promocji zdrowia.

Instytucje współpracujące przy realizacji celu:

PCPR, OPS, Służba Zdrowia, Lokalne Media, Rada Powiatu, Zarząd Powiatu, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, PUP, PFRON, Organizacje

Pozarządowe, Policja, Straż Pożarna, Sanepid, Kuratorzy, Sąd, jednostki organizacyjne powiatu, urzędy miasta i gminy, placówki świadczące usługi opiekuńcze, placówki kulturalne, prywatni przedsiębiorcy.

Harmonogram realizacji:

Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Sposób realizacji	Koszt	Źródła
1. Współpraca z placówkami służby zdrowia na terenie powiatu i osobami w Starostwie Powiatowym odpowiedzialnymi za promocję zdrowia.	1. Wskazanie osób w kompetencji, których jest promocja zdrowia, oświaty, pomocy społecznej, pracowników socjalnych.	Starosta, Placówki służby zdrowia	Praca ciągła	Zgodnie z przedłożonym kosztorysem	Sponsorzy, środki własne gmin i powiatu, środki z Unii Europejskiej
	3. Organizowanie szkoleń, konferencji i sympozjów dla w/w grupy.	Starosta, Placówki służby zdrowia	Praca ciągła	Zgodnie z przedłożonym kosztorysem	Sponsorzy, środki gminy i powiatu
2. Organizowanie imprez pro zdrowotnych.	1. Wskazanie osób, organizacji, instytucji współpracujących przy organizowaniu imprez. Wyszukiwanie sponsorów.	Osoba odpowiedzialna za promocję zdrowia	Praca ciągła	Zgodnie z przedłożonym kosztorysem	Sponsorzy, środki własne gmin, powiatu, środki Unii Europejskiej
	2. Promowanie organizowanych imprez i zachęcenie do masowego udziału.	Instytucje odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	Zgodnie z przedłożonym kosztorysem	Sponsorzy, środki własne gmin, powiatu, środki Unii Europejskiej

4. Cel operacyjny 4 - Wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami.

Niepełnosprawność może pojawić się w każdej rodzinie. Często pojawia się w momencie urodzenia dziecka lub we wczesnym dzieciństwie. To właśnie rodzice najczęściej zauważają symptomy świadczące o istnieniu niepełnosprawności. Jak najwcześniejsza diagnoza sprzyja podejmowaniu odpowiednich działań rehabilitacyjnych, które mają decydujące znaczenie dla zminimalizowania niepełnosprawności, a nawet zahamowania rozwoju wielu zaburzeń. Należy także zwrócić uwagę na nasilający się w ostatnich latach problem opieki zastępczej nad dziećmi z niepełnosprawnościami. Sąd ograniczając władzę rodzicielską rodzicom biologicznym dziecka z niepełnosprawnością postanawia umieścić takie dziecko w pieczy zastępczej dbając i zabezpieczając w ten sposób szeroko rozumiane dobro dziecka. Rolą PCPR w takiej sytuacji jest umieszczenie dziecka w specjalistycznej placówce opiekuńczo-wychowawczej bądź rodzinie zastępczej. Najwięcej trudności sprawia znalezienie rodziny zastępczej specjalistycznej, która posiada odpowiednie kwalifikacje do sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością. Często są to

dzieci małe - kilkumiesięczne bądź kilkuletnie, które wymagają regularnych wizyt w przychodniach specjalistycznych, leczenia farmakologicznego, rehabilitacji, operacji itp. Opieka nad takim dzieckiem jest wielkim wyzwaniem i niesie ze sobą ogromny trud i odpowiedzialność ze strony opiekunów a także umiejętność zaspokojenia potrzeb wychowanka. Na terenie naszego powiatu nie funkcjonuje żadna rodzina zastępcza specjalistyczna.

Zadania:

1. Grupy wsparcia dla matek dzieci z niepełnosprawnościami.
2. Przygotowanie rodziny do pełnienia swej roli w sytuacji przyjścia na świat dziecka z niepełnosprawnością.
3. Podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju poprzez zorganizowaną działalność psychologiczno – pedagogiczno - rehabilitacyjną, jak również orzekanie o rodzaju niepełnosprawności.
4. Zapewnienie warunków realizacji obowiązku szkolnego dzieci z niepełnosprawnościami w sposób dostosowany do tempa rozwoju dziecka.
5. Realizacja w szkołach zajęć powyżej minimum potrzeb dziecka z niepełnosprawnością: nauczanie indywidualne, zajęcia rewalidacyjne i logopedyczne, pozalekcyjne zajęcia rekreacyjno-sportowe, kulturalne, konkursy umiejętności poszczególnych grup dzieci.
6. Obejmowanie aktywną opieką pedagogiczną i psychologiczną dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w ramach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
7. Podejmowanie działań mających na celu znalezienie kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej.

Metody:

1. Podejmowanie działań zmierzających do niesienia pomocy rodzinom wychowującym dziecko z niepełnosprawnością, poradnictwo opiekuńczo-rehabilitacyjno- wychowawcze, informacja w sprawie możliwości szukania pomocy, grup wsparcia.
2. Informowanie o ogromnym znaczeniu wczesnej diagnozy i interwencji oraz jej wpływ na proces rehabilitacyjny dziecka z niepełnosprawnością.
3. Wspieranie rozwoju dzieci na bazie kompleksowych, wielodyscyplinarnych oddziaływań oraz wychowania stymulującego.

4. Propagowanie idei tworzenia w każdej gminie integracyjnych oddziałów przedszkolnych i szkolnych.
5. Organizowanie szkoleń, warsztatów dla nauczycieli i rodziców, wolontariuszy i innych osób zaangażowanych w pomoc nt. potrzeb, możliwości rozwojowych dzieci z niepełnosprawnościami.
6. Pomoc rodzinom w dokonywaniu wyboru formy kształcenia adekwatnej do potrzeb dziecka z niepełnosprawnością.
7. Udzielenie pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z pojawieniem się niepełnosprawności w rodzinie.
8. Umożliwienie dostępu do pomocy psychologicznej, psychiatrycznej oraz prawnej w ramach pozyskanych środków zewnętrznych, np. w ramach projektu Rodzina w Centrum współfinansowany ze środków EFS.
9. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem opieki specjalistycznej.

Oczekiwane efekty:

1. Podniesienie poziomu wiedzy rodziców, pracowników służby zdrowia, nauczycieli, pracowników socjalnych, wolontariuszy w zakresie skuteczności wczesnej diagnozy i interwencji.
2. Wzrost dostępności do usług specjalistycznych w zakresie uzyskania pomocy medycznej, psychologicznej i socjalnej.
3. Łagodzenie skutków niepełnosprawności poprzez wczesne rozpoznanie i zastosowanie odpowiednich oddziaływań terapeutyczno – rehabilitacyjnych.
4. Wzrost dostępności do różnych form wspierania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością.
5. Poprawa jakości życia dzieci z niepełnosprawnościami.
6. Wzrost zainteresowania ze strony rodzin zastępczych chęcią przekształcenia się w rodzinę zastępczą specjalistyczną.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Ilość rodzin uczestniczących w grupach wsparcia.
2. Ilość dzieci, które zostały objęte pomocą psychologiczną, pedagogiczną, socjalną i medyczną.
3. Ilość szkoleń i warsztatów dla rodziców nt. znaczenia wczesnej interwencji dla rozwoju dziecka z niepełnosprawnością.
4. Ilość dzieci z niepełnosprawnościami uczęszczających do integracyjnych oddziałów przedszkolnych.

5. Ilość dzieci, których stan poprawił się w wyniku podjętych działań.

6. Utworzenie zawodowej rodziny specjalistycznej.

Podmioty współpracujące:

Rodziny osób niepełnosprawnych, PCPR, Służba Zdrowia, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki edukacyjne, Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu specjalistyczno – terapeutycznego w Golubiu – Dobrzyniu, Starosta, Burmistrzowie, Wójtowie, placówki przedszkolne, ośrodki pomocy społecznej, media, Punk Wczesnej Interwencji, organizacje pozarządowe.

Harmonogram realizacji zadań:

Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Przygotowanie rodzin do pełnienia swej roli w sytuacji przyjścia na świat dziecka z niepełnosprawnością	1. Podejmowanie działań na rzecz niesienia pomocy dla rodzin wychowujących dziecko z niepełnosprawnością w zakresie: postępowania, pielęgnacji, informowania o przyczynach niepełnosprawności, pomocy socjalnej, prawnej i psychologicznej.	PCPR, opieka medyczna, Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna, OPS.	Praca ciągła	W ramach środków własnych	Środki z Unii Europejskiej, dotacje konkursowe organizacji pozarządowych, służba zdrowia, środki własne lokalnych samorządów
2. Wczesna diagnoza zaburzeń i podejmowanie działań w zakresie wspierania rozwoju poprzez zorganizowaną działalność psychologiczno - pedagogiczną i rehabilitacyjną.	Informowanie o znaczeniu wczesnej diagnozy i jej wpływie na proces rehabilitacyjny. Wspieranie rozwoju dziecka w zakresie wychowania stymulującego.	Służba zdrowia. PCPR, OPS, Punkt Interwencji Kryzysowej, Placówki Edukacyjne	Praca ciągła	W ramach środków własnych	Pomoc sponsorów, środki własne samorządów lokalnych, środki z Unii Europejskiej
3. Pomoc w dokonywaniu wyboru form kształcenia adekwatnego do poziomu rozwoju dziecka.	Organizowanie szkoleń i warsztatów dla rodziców nt. potrzeb i możliwości ich dzieci. Pomoc w wyborze form kształcenia, informacja prawno - psychologiczna i pedagogiczna.	PCPR, Poradnie Specjalistyczne, Służba Zdrowia, OPS, Pedagodzy szkolni.	Praca ciągła	W ramach działalności jednostek organizacyjnych	Pomoc sponsorów, środki własne samorządów lokalnych, środki z Unii Europejskiej,

4. Realizacja w szkołach zajęć powyżej minimum potrzeb dziecka z niepełnosprawnością	Organizacja nauczania indywidualnego, zajęć rewalidacyjnych i logopedycznych, pozalekcyjnych zajęć rekreacyjno - sportowych, kulturalnych, konkursy umiejętności poszczególnych grup dzieci.	Placówki oświatowe	Praca ciągła	W ramach działalności jednostek organizacyjnych	Środki samorządów lokalnych powiatu, środki Unii Europejskiej, granty, dotacje
5. Aktywna opieka pedagogiczna i psychologiczna dzieci, młodzieży i ich opiekunów w ramach Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.	Zorganizowanie wsparcia w ramach kompetencji poradni.	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Praca ciągła	W ramach działalności jednostek organizacyjnych	Środki powiatu
6. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego specjalistycznego	Zamieszczanie ogłoszeń komunikatów dot. poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji specjalistycznej zawodowej rodziny zastępczej (strony internetowe, facebook itp.)	PCPR, OPS	Praca ciągła	W ramach środków własnych	Środki powiatu

5. Cel operacyjny nr 5 - Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji.

Zadaniem samorządów terytorialnych jest zapewnienie dziecku z niepełnosprawnością wzmoczonej pomocy pedagogicznej dostosowanej do charakteru niepełnosprawności pozwalającej na optymalny rozwój jego osobowości.

Zadania:

1. Dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego.
2. Podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia poziomu wiedzy dzieci i młodzieży na temat niepełnosprawności rówieśników, ich potrzeb i spraw.
3. Podnoszenie wiedzy nauczycieli w zakresie pedagogiki specjalnej i metod pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością.
4. Tworzenie oddziałów integracyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie powiatu golubsko – dobrzyńskiego.
5. Określenie ilości placówek oświatowych pozbawionych barier architektonicznych.
6. Systematyczne przystosowywanie pozostałych szkół i innych placówek edukacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

7. Podnoszenie poziomu usług doradczych i społecznych poprzez organizowanie szkoleń dla osób pracujących z osobami z niepełnosprawnościami.

Metody:

1. Systematyczne dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych kształcących się w placówkach oświatowych, objętych indywidualnym tokiem nauczania i pozostających poza systemem oświaty.
2. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli i innych osób zajmujących się pracą z dziećmi specjalnej troski w zakresie pedagogiki specjalnej.
3. Systematyczne śledzenie przebiegu edukacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami przez wielospecjalistyczny zespół, zewnętrzny, we współpracy z rodzicami.
4. Stwarzanie możliwości nauczania w dostępnych dla wszystkich uczniów budynkach szkolnych i placówkach edukacyjnych, oraz likwidacja wszystkich barier, w tym architektonicznych.
5. Prowadzenie działań w zakresie zapobiegania dyskryminacji, izolacji dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, budzenie tolerancji i solidarności wobec dzieci z niepełnosprawnością.
6. Dostosowanie organizacji zajęć edukacji oraz możliwości ich realizacji w różnych warunkach, w tym domach rodzinnych oraz organizacja zajęć z rodziną dziecka.
7. Umożliwienie dzieciom z niepełnosprawnościami kontaktów z rówieśnikami.

Oczekiwane efekty:

1. Dokonanie diagnozy potrzeb edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnościami.
2. Zwiększenie się liczby dzieci z niepełnosprawnościami kształcących się w klasach integracyjnych przy szkołach masowych.
3. Zwiększenie się zakresu wiedzy o specyficznych potrzebach edukacyjnych dzieci z niepełnosprawnościami, wśród nauczycieli i wychowawców.
4. Wywołanie poczucia solidarności i tolerancji w stosunku do osób z niepełnosprawnościami wśród dzieci i młodzieży.
5. Zniesienie barier społecznych i architektonicznych a tym samym zwiększenie dostępności do szkół masowych różnego szczebla.

Wskaźniki i osiągnięcia celu.

1. Ilość dzieci i młodzieży uczących się w klasach integracyjnych działających w szkołach ogólnodostępnych.
2. Liczba oddziałów integracyjnych na terenie powiatu.

3. Ilość przeprowadzonych warsztatów i szkoleń wśród nauczycieli w zakresie pedagogiki specjalnej i metod pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością.
- 6 Liczba podjętych przez nauczycieli różnych form doształcenia w zakresie pedagogiki specjalnej.

Podmioty współpracujące:

Starostwo Powiatowe, PCPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Golubiu - Dobrzyniu, SOSW we Wielgiem, Zespół Szkół nr 3 w Golubiu - Dobrzyniu, WTZ w Kowalewie Pomorskim, Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu specjalistyczno – terapeutycznego w Golubiu – Dobrzyniu, Dom Pomocy Społecznej w Golubiu – Dobrzyniu, organizacje pozarządowe, jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom niepełnosprawnym, Burmistrzowie, Wójtowie, szkoły z terenu powiatu.

Harmonogram realizacji zadań programu:

Zadania	Metody	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródła finansowania
1. Dokonywanie rozeznania w zakresie ilości dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych z terenu powiatu.	1.Korzystanie z informacji zawartych w bazie danych osób z niepełnosprawnościami w zakresie ilości dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, uczących się w placówkach oświatowych, objętych indywidualnym tokiem nauczania i pozostających poza systemem oświaty, w wieku 3 - 25 lat.	Służba zdrowia, OPS, PCPR, szkoły	Praca ciągła	W ramach budżetu szkół i gmin	W ramach własnej działalności samorządów lokalnych
2. Podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia wiedzy dzieci i młodzieży na temat niepełnosprawności ich rówieśników i ich potrzeb oraz praw.	1. Organizowanie pogadarek informacyjnych dotyczących dzieci z niepełnosprawnościami, które realizowane będą we wszystkich typach szkół na terenie powiatu.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Szkoły	Praca ciągła	W ramach budżetu szkół i gmin	W ramach własnej działalności samorządów lokalnych
	2. Podnoszenie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie praw i obowiązków ich niepełnosprawnych rówieśników, likwidowanie przeszkód na drodze do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.	Szkoły, placówki zajmujące się pomocą osobą z niepełnosprawnością	Praca ciągła	W ramach budżetu szkół i gmin	W ramach własnej działalności samorządów lokalnych
3. Tworzenie oddziałów integracyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach powiatu golubsko-dobrzyńskiego.	1. Bieżące rozeznanie w zakresie potrzeby utworzenie klas integracyjnych w poszczególnych gminach powiatu.	Placówki odpowiedzialne za pomoc osobą z niepełnosprawnością , wójtowie, burmistrzowie	Praca ciągła	W ramach budżetu szkół i gmin	W ramach własnej działalności samorządów lokalnych

	2. Tworzenie oddziałów integracyjnych w szkołach, przedszkolach.	Szkoły z terenu powiatu	Praca ciągła	W ramach budżetu szkół	W ramach własnej działalności
	3. Umożliwienie dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami kontaktów z grupą rówieśniczą w klasach jako alternatywy dla nauczania indywidualnego.	Szkoły z terenu powiatu	Praca ciągła	W ramach budżetu szkół i gmin	W ramach własnej działalności samorządów lokalnych
4. Przystosowanie szkół i placówek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Rozeznanie i wskazanie placówek oświatowych z barierami architektonicznymi, wskazanie korzyści płynących z likwidacji tych barier.	Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnością	Praca ciągła	W ramach budżetu szkół i gmin	PFRON, środki własne samorządów lokalnych.

6. Cel operacyjny nr 6 - Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność powoduje określone konsekwencje w sferze zawodowej człowieka, w postaci ograniczeń możliwości zawodowych i trudności w wykonywaniu samej pracy. Rehabilitacja zawodowa jest ważną częścią rehabilitacji kompleksowej. Polega ona na świadczeniu osobom z niepełnosprawnościami takich usług jak: poradnictwo zawodowe, szkolenia zawodowe i zatrudnienie, aby umożliwić im uzyskanie, utrzymanie i awans zawodowy, a przez to integrację w normalne życie społeczne osób.

Zadania:

1. Informacje o warunkach i zasadach korzystania ze środków PFRON na utworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Poradnictwo, pośrednictwo, szkolenie i przekwalifikowanie osób z niepełnosprawnościami w ramach działalności PUP.
3. Pozyskiwanie dodatkowych środków na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami (w tym Projekty Systemowe POKL współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego).

Metody:

1. Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów nt. rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami.

2. Propagowanie doradztwa zawodowego, możliwości przekwalifikowań, edukacji osób z niepełnosprawnościami celem podniesienia poziomu wykształcenia tych osób.
3. Tworzenie nowych miejsc pracy przy pomocy środków PFRON.
4. Monitoring rynku pracy osób z niepełnosprawnościami z uwzględnieniem badania możliwości ich zatrudnienia.
5. Informowanie osób z niepełnosprawnościami o możliwości otwarcia własnej działalności gospodarczej lub rolniczej oraz pomoc i wsparcie w tym kierunku.
6. Promocja, wspieranie oraz inicjowanie alternatywnych form zatrudnienia.
7. Zwrot kosztów na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie się liczby zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami.
2. Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami.
3. Zdiagnozowanie potrzeb i możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.
4. Wzrost aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami.
2. Liczba osób z niepełnosprawnościami poszukujących pracy.
3. Liczba utworzonych nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
4. Liczba osób z niepełnosprawnościami, które podwyższyły swoje kwalifikacje.
5. Liczba osób z niepełnosprawnościami, pracujących.

Podmioty współpracujące:

Starosta, Rada Powiatu, PUP, PCPR, Burmistrzowie, Wójtowie, placówki edukacyjne i szkoleniowe, PFRON, organizacje pozarządowe, pracodawcy.

Harmonogram realizacji zadań programu:

Zadania	Metody	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Poradnictwo, pośrednictwo, szkolenie i przekwalifikowanie osób z niepełnosprawnościami w ramach działalności PUP.	1. Utworzenie bazy danych o potrzebach i możliwościach zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.	PUP	Praca ciągła	Zgodnie z ustalonym budżetem na dany rok kalendarzowy	PFRON
	2. Propagowanie doradztwa zawodowego, możliwości przekwalifikowań, szkoleń, edukacji osób z niepełnosprawnościami celem podniesienia poziomu wykształcenia tych osób.	PUP, jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	Zgodnie z ustalonym budżetem na dany rok kalendarzowy	PFRON, Fundusz Pracy

2. Informowanie o warunkach i zasadach korzystania ze środków PFRON, popularyzowanie tych zasad.	Tworzenie nowych stanowisk pracy przy pomocy środków PFRON.	Starosta, PUP	Praca ciągła	Zgodnie z ustalonym budżetem na dany rok kalendarzowy	PFRON, Fundusz Pracy
3. Pozyskiwanie dodatkowych środków na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami.	Realizacja projektów systemowych POKL współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.	PCPR, OPS, PUP	Praca ciągła	Zgodnie z ustalonym algorytmem	EFS

7. Cel operacyjny nr 7 - Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności, likwidacji barier, czyli tworzenia środowiska przyjaznego dla osób z niepełnosprawnościami.

Osoby z niepełnosprawnościami, tak jak wszyscy obywatele mają prawo do korzystania ze środowiska dla nich dostępnego. Przepisy obowiązującego prawa zapewniają im dostęp do wszelkich instytucji służb publicznych, posiadanie maksymalnej swobody poruszania się, wstęp do budynków i środków transportu.

Zadania:

1. Egzekwowanie prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych w istniejącej i nowej zabudowie obiektów użyteczności publicznej.
2. Informowanie o możliwościach dofinansowania ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych, w komunikowaniu się i technicznych dla indywidualnych osób z niepełnosprawnościami oraz dla instytucji.
3. Likwidacja barier transportowych, a tym samym stwarzanie dostępu do środków transportu dla osób z niepełnosprawnościami.
4. Stwarzanie możliwości swobodnego poruszania się osób z niepełnosprawnościami na terenie zabudowanym i niezabudowanym. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, m.in. w miejscu zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej (podjazdy, pomieszczenia sanitarne), budowa nowych oraz modernizacja starych chodników i przejść dla pieszych z uwzględnieniem zjazdów i podjazdów.
5. Popularyzacja wśród mieszkańców powiatu golubsko-dobrzyńskiego wiedzy na temat tworzenia w najbliższym otoczeniu środowiska fizycznego przyjaznego osobom z niepełnosprawnościami.
6. Opracowanie i rozpowszechnianie informacji i poradników dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

7. Zapewnienie konsultacji społecznych wobec wszelkich działań dotyczących osób z niepełnosprawnościami na etapie ich planowania.
8. Podejmowanie działań mających na celu przybliżenie problematyki osób z niepełnosprawnościami poprzez szkolenia, konferencje, spotkania.
9. Pozyskiwanie środków na realizację zadań służących wspieraniu osób z niepełnosprawnościami.
10. Wprowadzenie systemowej usługi asystencji osobistej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.
11. Zapewnienie opieki wytchnieniowej.
12. Wdrożenie systemowej usługi mieszkalnictwa wspomaganego, w tym dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.
13. Gospodarstwa wspomagane.

Metody:

1. Dokładne rozeznanie i wskazanie obiektów użyteczności publicznej z barierami architektonicznymi.
2. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
3. Przestrzeganie przez służby budowlane zapisów prawa budowlanego.
4. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, w ramach ich potrzeb, pomocy asystenta osobistego oraz opieki wytchnieniowej dla członków ich rodzin.
5. Utworzenie Centrum Opiekuńczo- Mieszkalnego na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego.

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie liczby obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier w powiecie.
2. Zwiększenie się liczby mieszkań przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
3. Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami w różnych sferach życia.
4. Wsparcie członków rodzin osób z niepełnosprawnościami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie opieki.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier.
2. Liczba środków komunikacji publicznej przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

3. Ilość osób i instytucji, która skorzystała z dofinansowania na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.
4. Liczba zlikwidowanych barier w obiektach użyteczności publicznej.
5. Liczba mieszkań przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
6. Liczba osób z niepełnosprawnościami wymagających pomocy w wykonywaniu codziennych czynności.

Podmioty współpracujące:

Powiatowy Wydział Architektury i Budownictwa, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, Powiatowy Wydział Komunikacji i Dróg, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, miejskie i gminne służby budowlane, osoby niepełnosprawnością i ich rodziny, media, organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Harmonogram realizacji zadań:

Zadania	Metoda	Wykonawcy	Termin	Koszt	Źródło
1. Egzekwowanie prawa budowlanego w zakresie budownictwa pozbawionego barier architektonicznych w nowej zabudowie obiektów użyteczności publicznej.	1. Przestrzeganie § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z 14 grudnia 1994 r. w sprawie warunków technicznych jakimi powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 10 z 1995 r. poz. 46 z późn. zm.).	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne samorządów lokalnych
	2. Propagowanie, rozpowszechnianie przykładów likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego i lokalne media, instytucje zajmujące się pomocą osobom z niepełnosprawnościami.	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne samorządów lokalnych
2. Informowanie o możliwościach dofinansowania ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się dla indywidualnych osób z niepełnosprawnościami i dla osób prawnych.	1. Prowadzenie akcji informacyjnej o możliwościach uzyskania dofinansowania ze środków PFRON: - dla osób z niepełnosprawnością ruchową, z koniecznością poruszania się na wózku inwalidzkim oraz osób z dysfunkcją narządu ruchu - dla os. z dysfunkcją narządu wzroku - dla os. z dysfunkcją narządu słuchu - dla os. z dysfunkcją narządu mowy - w zakresie likwidacji barier w obszarach zurbanizowanych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej, media, organizacje pozarządowe	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne samorządów lokalnych

	2. Informowanie osób prawnych o możliwościach uzyskania dofinansowania ze środków PFRON w zakresie: -likwidacji barier w obszarach zurbanizowanych -likwidacji barier w budynkach użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego i budynkach mieszkalnych, -likwidacji barier w komunikowaniu się.	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, gminne służby budowlane, instytucje odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne samorządów lokalnych
3. Likwidacja barier transportowych, a tym samym stwarzanie dostępu do środków transportu dla osób z niepełnosprawnościami.	1. Przygotowanie do zakupu samochodu specjalistycznego do przewozu osób z niepełnosprawnościami: -zebranie materiałów o potrzebie zakupu -opracowanie kosztorysu zakupu.	Organizacje pozarządowe, instytucje odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Wg potrzeb	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne miasta i powiatu
	2. Zakup samochodu specjalistycznego do przewozu osób z niepełnosprawnościami.	instytucje odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Wg potrzeb	W ramach posiadanych środków	PFRON środki własne samorządów
	3. Popularyzacja sposobu korzystania ze specjalistycznego samochodu dla osób z niepełnosprawnościami.	instytucje odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Wg potrzeb	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne samorządów lokalnych
6. Likwidowanie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej.	1. Dokładne rozeznanie i wskazanie obiektów użyteczności publicznej z barierami architektonicznymi, wskazanie korzyści płynących z likwidacji tych barier.	Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne samorządów lokalnych
	2. Zalecenie dostosowania obiektów do możliwości korzystania przez osoby z niepełnosprawnościami.	Jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	PFRON, środki własne samorządów lokalnych
7. Wprowadzenie systemowej usługi asystencji osobistej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami	1. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami potrzebującym pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności wsparcia asystenta osobistego	Jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Fundusz Solidarnościowy

8. Zapewnienie opieki wychowawczej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie wsparcia członkom rodziny w opiece nad osobami z niepełnosprawnościami w postaci czasowej przerwy w sprawowaniu opieki 2. Podnoszenie umiejętności i wiedzy członków rodzin w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnościami 	Jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Fundusz Solidarnościowy
9. Wdrożenie systemowej usługi mieszkalnictwa wspomagane, w tym dla osób z różnymi niepełnosprawnościami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego 	Samorząd Powiatowy	2022 rok	Według sporządzonego kosztorysu i programu funkcjonalno-użytkowego	MRiPS, Fundusz Solidarnościowy, środki własne, PFRON
10. Gospodarstwa wspomagane	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie modelu gospodarstwa wspomagane, wdrażanie i upowszechnienie w społeczności lokalnej 2. Prowadzenie gospodarstw wspomaganych na terenach wiejskich mających na celu wsparcie społeczne oraz poprawę funkcjonowania w społeczeństwie 	Instytucje pozarządowe, ARiMR, ODR	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	środki UE, krajowe, pochodzące z programów celowych

8. Cel operacyjny nr 8 - Wspieranie rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością lub dorosłą osobą z niepełnosprawnością.

Rodziny, w których żyją osoby z niepełnosprawnościami borykają się z trudnościami będącymi skutkiem „inności”. Trudności te dotyczą nie tylko rozwoju osoby z niepełnosprawnością i jego stanu zdrowia, ale także tego wszystkiego, co w ogólnych zasobach społecznych służy pozostałym obywatelom tzn. np. dostępności opieki zdrowotnej, przedszkolnej, szkoły, przygotowania do pracy, możliwości zatrudnienia, rekreacji, kontaktów z grupą rówieśniczą. W dodatku pokonywanie kolejnych wyzwań często odbywa się w sytuacji głębokiego i przewlekłego stresu wynikającego z poczucia bezradności, osamotnienia, braku wsparcia z zewnątrz, braku poradnictwa psychologicznego, braku kontaktu z innymi osobami znajdującymi się w takiej samej sytuacji.

Zadania:

1. Dokładne diagnozowanie potrzeb rodzin osób z niepełnosprawnościami oraz określenie zasobów potrzebnych do organizowania wsparcia.
2. Zainicjowanie powstania aktywnie działającego wolontariatu.
3. Kierowanie osób z niepełnosprawnościami na turnusy rehabilitacyjne.

4. Edukacja rodzin posiadających osoby z niepełnosprawnościami w zakresie pokonywania przez nie trudności.
5. Zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.
6. Przyznawanie dofinansowań w ramach realizacji pilotażowych programów celowych z PFRON np. „Aktywny samorząd” itp.
7. Tworzenie warunków wsparcia rodzinnego, społecznego i psychologicznego poprzez szkolenie kadr, wolontariuszy oraz rodzin osób z niepełnosprawnościami, zorganizowanie poradnictwa psychologicznego.

Metody:

1. Diagnozowanie potrzeb rodzin z osobami z niepełnosprawnościami w celu dostosowania form pomocy.
2. Aktywizowanie gmin do wypełniania swoich zadań w zakresie tworzenia środowiskowego domu pomocy samopomocy, mieszkania chronionego.
3. Zainicjowanie powstania organizacji pozarządowej, która realizowałaby zadania polityki prorodzinnej.
4. Inicjowanie powstania grup wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami.
5. Informowanie o możliwościach wyjazdu na turnusy rehabilitacyjne.
6. Zainicjowanie powstania na terenie powiatu grupy wolontariuszy oraz odpowiednie przeszkolenie tych osób.
7. Aktywizowanie członków rodzin osób z niepełnosprawnościami do udziału w szkoleniach, poszerzania wiedzy na temat schorzeń tych osób.
8. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.
9. Poszerzanie istniejących oraz rozwijanie sieci usług (np. wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego), jak również wdrażanie nowych działań.

Oczekiwane efekty:

1. Zdiagnozowane potrzeby osób z niepełnosprawnościami.
2. Istnienia aktywnie działającego wolontariatu.
3. Poszerzenie wiedzy rodziców na temat niepełnosprawności ich dzieci lub innych członków rodzin.
4. Powstanie grup wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami.
5. Rozszerzenie usług rehabilitacyjnych na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

6. Większe usamodzielnienie osób z niepełnosprawnościami, a tym samym zmniejszenie się liczby osób wymagających w przyszłości stałej opieki w placówkach stacjonarnych lub pomocy najbliższego otoczenia.
7. Większe zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.
8. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba zdiagnozowanych rodzin wymagających wsparcia.
2. Liczba szkoleń dla wolontariuszy oraz liczba przeszkolonych osób.
3. Ilość skierowań na turnusy rehabilitacyjne.
4. Liczba osób z niepełnosprawnością przebywających w sanatoriach.
5. Ilość szkoleń dla rodzin osób z niepełnosprawnościami.
6. Ilość powstałych grup wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami.
7. Liczba osób zaopatrzonych w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

Podmioty współpracujące przy realizacji celu:

Zarząd Powiatu, samorządy gminne, PCPR w Golubiu – Dobrzyniu, Dom Pomocy Społecznej w Golubiu – Dobrzyniu, WTZ w Kowalewie Pomorskim, Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Dienne Domy Pobytu, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Wielgiem, Zespół Szkół nr 3 w Golubiu – Dobrzyniu, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, rodziny osób z niepełnosprawnościami.

Harmonogram realizacji zadań programu:

Zadania	Metody	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Dokładne diagnozowanie potrzeb rodzin osób z niepełnosprawnościami oraz określenie zasobów potrzebnych do organizowania wsparcia.	1. Zdiagnozowanie potrzeb rodzin z dzieckiem bądź dorosłą osobą z niepełnosprawnościami w celu dostosowania formy pomocy.	Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR, organizacje pozarządowe	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne samorządów lokalnych, środki unii europejskiej

	2. Ustalenie zasobów finansowych, osobowych, partnerów i pomieszczeń potrzebnych do organizowania wsparcia.	Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR, wolontariat, organizacje pozarządowe	W ramach potrzeb	W ramach posiadanych środków	Środki własne samorządów lokalnych, środki unii europejskiej
	3. Bilans potrzeb rodzin osób z niepełnosprawnościami i posiadanych zasobów w celu dostosowania formy pomocy.	Samorządy gminne	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	
	4. Inicjowanie powstania grup wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami z określonym rodzajem schorzenia.	PCPR	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne samorządów lokalnych, środki unii europejskiej
2. Kierowanie osób z niepełnosprawnościami na turnusy rehabilitacyjne.	1. Informacje o możliwościach dofinansowania oraz kierowanie osób z niepełnosprawnościami na turnusy rehabilitacyjne.	PCPR	Praca ciągła	W ramach uchwalonego budżetu na dany rok	PFRON
3. Edukacja rodzin z osobami z niepełnosprawnościami w zakresie pokonywania przez nie trudności.	1. Wybranie z uzyskanych w diagnozie informacji, które wymagają edukacji w zakresie wypełniania ról związanych z niepełnosprawnością członka rodziny.	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne samorządów lokalnych, środki unii europejskiej
	2. Przygotowanie szkoleń i warsztatów dla rodzin osób z podobnymi schorzeniami.	PCPR, jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne samorządów lokalnych, środki unii europejskiej
4. Zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w sprzęt ortopedyczny, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, a także w sprzęt elektroniczny albo jego elementy oraz oprogramowanie, prawo jazdy, wózki inwalidzkie o napędzie elektrycznym, skutery, protezy, oprzyrządowanie do samochodu, wózka elektrycznego, itd.	Informacje o możliwościach dofinansowania	PCPR	Praca ciągła	W ramach uchwalonego budżetu na dany rok	PFRON
5. Poradnictwo psychologiczne.	Zorganizowanie poradnictwa psychologicznego.	PCPR, OPS organizacje pozarządowe,	Od 2021 r.	W ramach posiadanych środków	Środki własne samorządów lokalnych, środki unii europejskiej.

9. Cel operacyjny nr 9 - Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do pełnego i aktywnego udziału w różnych formach życia społecznego. Udział i współudział tych osób w ogólnych imprezach kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, turystycznych sprzyja integracji ze społeczeństwem lokalnym. Z tego względu konieczne jest inicjowanie i wspieranie takich imprez przez powiat i gminy.

Zadania:

1. Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych z udziałem osób z niepełnosprawnościami.
2. Organizowanie targów, wystaw, aukcji i innych imprez o charakterze wystawienniczym promujących aktywność osób z niepełnosprawnościami w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego.
3. Zagwarantowanie dostępu do uczestnictwa w przedsięwzięciach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.
4. Popularyzacja osiągnięć sportowych i kulturalnych osób z niepełnosprawnościami w lokalnych mediach.

Metody:

1. Zintegrowanie działań samorządów powiatowych i gminnych.
2. Opracowanie wspólnego dla gmin i powiatu kalendarza organizowanych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i turystycznych.
3. Wykorzystanie potencjału Warsztatów Terapii Zajęciowej, Domu Pomocy Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy, Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy, Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego, Zespołu Szkół nr 3 do organizowania wystaw twórczości osób z niepełnosprawnościami połączonych z aukcją.
4. Upowszechnianie organizowanych imprez za pośrednictwem mediów, w BIP, na stronach internetowych PCPR, Powiatu czy facebooku.

Oczekiwane efekty:

1. Wzrost zaangażowania samorządów: powiatowego i gminnych na rzecz organizacji imprez, zawodów sportowych, olimpiad sportowych dla osób z niepełnosprawnościami.
2. Integracja osób z niepełnosprawnościami ze społecznością lokalną, poprzez wspólne uczestnictwo w organizowanych imprezach, spotkaniach, wystawach.
3. Aktywizowanie organizacji pozarządowych, osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

4. Wzrost uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w organizowanych imprezach.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w organizowanych imprezach.
2. Ilość zorganizowanych imprez sportowych.
3. Ilość zorganizowanych imprez kulturalnych.
4. Ilość zorganizowanych imprez rekreacyjnych.
5. Ilość osób z niepełnosprawnościami biorących udział w olimpiadach specjalnych.
6. Ilość wystaw twórczości osób z niepełnosprawnością.
7. Ilość uzyskanych funduszy z aukcji prac osób z niepełnosprawnościami.

Podmioty współpracujące:

Samorządy: powiatowy i gminne, Ośrodki Pomocy Społecznej, rodziny osób niepełnosprawnych, WTZ, Dom Pomocy Społecznej, PCPR, Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Golubiu – Dobrzyniu, Dienne Domy Pobytu, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Wielgiem, Zespół Szkół nr 3 w Golubiu – Dobrzyniu, zakłady pracy chronionej, organizacje pozarządowe.

Harmonogram realizacji zadań:

Zadania	Metody	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych z udziałem osób z niepełnosprawnościami.	1. Opracowanie powiatowego kalendarza imprez sportowych i rekreacyjnych.	Starosta, jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	W ramach własnej działalności	środki własne samorządów lokalnych, PFRON, środki Unii Europejskiej, sponsorzy
	2. Propagowanie w mediach uczestnictwa w organizowanych imprezach.	Starostwo, jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami	Praca ciągła	W ramach własnej działalności	środki własne samorządów lokalnych, PFRON, środki Unii Europejskiej, sponsorzy

	3. Umożliwienie transportu osobom z niepełnosprawnościami na organizowane imprezy.	jednostki odpowiedzialne za pomoc osobom z niepełnosprawnościami, WTZ, samorządy gminne i powiatowy,	Adekwatnie do potrzeb	W ramach własnej działalności	środki własne samorządów lokalnych, PFRON, środki Unii Europejskiej, sponsorzy
2. Organizowanie targów, wystaw i innych imprez o charakterze wystawienniczym promujących aktywność osób z niepełnosprawnościami w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego.	1. Przedstawienie w mediach i zachęcenie osób z niepełnosprawnościami do uczestnictwa w organizowanych wystawach i targach.		Praca ciągła	W ramach własnej działalności	środki własne samorządów lokalnych, PFRON, środki Unii Europejskiej, sponsorzy
	2. Przedstawienie prac uczestników WTZ, mieszkańców DPS oraz uczniów ZS nr 3 i SOS-W, ŚDS i PŚDS oraz innych osób z niepełnosprawnościami w formie wystaw i targów połączonych z aukcją prac.	WTZ, DPS, ZS nr 3	Praca ciągła	W ramach własnej działalności	środki własne samorządów lokalnych, PFRON, środki Unii Europejskiej, sponsorzy

10. Cel operacyjny 10 – Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Dostęp do przestrzeni publicznej gwarantuje korzystanie w pełni z praw obywatelskich każdej osobie, również z niepełnosprawnością. Pojęcie dostępności w stosunku do działań na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami należy rozumieć bardzo szeroko, zarówno w zakresie architektonicznym, cyfrowym, jak i informacyjno – komunikacyjnym.

Zadania:

1. Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach i placówkach na terenie powiatu.
2. Zapewnienie dostępności cyfrowej.
3. Zapewnienie osobie z niepełnosprawnością możliwości komunikacji z pracownikiem w instytucji czy placówce oraz uzyskania niezbędnych informacji.
4. Umożliwienie wejścia do instytucji/placówki z psem asystującym/ psem przewodnikiem

Metody:

1. Zapewnienie poruszania się między piętrami (windy, schody).
2. Nawigacja wewnątrz budynku ułatwiająca poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
3. Dostosowanie stron internetowych do standardów WCAG 2.1.
4. Zastosowanie urządzeń umożliwiających komunikację z osobą z niepełnosprawnością (np. z dysfunkcją narządu słuchu czy wzroku).

5. Informacja o możliwości wejścia do instytucji/placówki z psem asystującym/ psem przewodnikiem

Oczekiwane efekty:

1. Zwiększenie dostępności instytucji i placówek na terenie powiatu dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dla osób z niepełnosprawnością.
2. Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami korzystania ze stron internetowych instytucji, a także załatwiania spraw drogą elektroniczną.
3. Zwiększenie dostępności instytucji osobom z niepełnosprawnościami, w tym również poruszającym się z psem przewodnikiem/ psem asystującym

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z usług instytucji i placówek na terenie powiatu.
2. Liczba osób z niepełnosprawnością pracujących w instytucjach i placówkach na terenie powiatu.

Podmioty współpracujące:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe, Państwowy Fundusz rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe

Harmonogram realizacji zadań:

Zadanie	Metody	Wykonawcy	Termin realizacji	Koszt realizacji	Źródło finansowania
1. Zapewnienie dostępności architektonicznej	1. Likwidacja barier architektonicznych, zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami i sprawnego poruszania się po instytucji bądź innej alternatywnej formy dostępności	każda jednostka w swojej instytucji/ placówce	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne, dofinansowania w ramach programów celowych
2. Zapewnienie dostępności cyfrowej	2. Dostosowanie stron internetowych oraz systemów obsługi do wymogów WCAG 2.1	każda jednostka w swojej instytucji/ placówce	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne, dofinansowania w ramach programów celowych

3. Zapewnienie dostępności informacyjno-komunikacyjnej	3. Zamontowanie w jednostce urzędów ułatwiających komunikację (np. pętla indukcyjna), zapewnienie usługi tłumacza języka migowego	każda jednostka w swojej instytucji/ placówce	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne, dofinansowania w ramach programów celowych
4. Umożliwienie wejścia do instytucji/placówek z psem asystującym/ psem przewodnikiem	4. Informacja o możliwości wejścia z psem asystującym/ psem przewodnikiem	każda jednostka w swojej instytucji/ placówce	Praca ciągła	W ramach posiadanych środków	Środki własne, dofinansowania w ramach programów celowych

V. Monitorowanie i ocena realizacji Programu

Głównym instrumentem monitoringu Programu będą coroczne sprawozdania z realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami za dany rok kalendarzowy z opisem wskaźników realizacji poszczególnych zadań. Monitorowania i oceny realizacji Programu dokonywać będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu, a jego wynik przedstawiać będzie Zarządowi Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego, Radzie Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego i Powiatowej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych wraz z corocznym sprawozdaniem z działalności jednostki.

VI. Podsumowanie

Powiatowy program działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021 - 2030 jest dokumentem perspektywicznym, przewidzianym do realizacji w okresie 10- letnim. Program jest dokumentem otwartym. Może być zmieniany i aktualizowany w zależności od występujących potrzeb. Jest dokumentem o charakterze interdyscyplinarnym, którego wdrażanie wymaga współpracy wielu partnerów społecznych, w tym samorządu powiatowego i samorządów gminnych, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucji oświaty, kultury, sportu i turystyki, jednostek służby zdrowia, organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, podmiotów zajmujących się aktywizacją społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami i ich rehabilitacją.